Posamezna številka 10 vinarjev.

Štev. 149. V Ljubljani, v soboto, 4. julija 1914. Leto XLII.

Velja po pošti:
Za celo leto naprej . . K 26·—
za en mesec „ . . „ 2·20
za Nemčijo celoletno . „ 29·—
za ostalo inozemstvo . „ 35·—

V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . K 24·—
za en mesec „ . . „ 2·—
V upravi prejeman mesečno „ 1·70

Sobotna izdaja:
za celo leto . . . . . „ 7·—
za Nemčijo celoletno . „ 9·—
za ostalo inozemstvo . „ 12·—

SLOVENEC

Inserati:
Enostolpna petitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . . po 18 v
za dvakrat . . . . „ 15 „
za trikrat . . . . „ 13 „
za večkrat primeren popust.
Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.: enostolpna petitvrsta po 20 vin.

Poslano:
enostolpna petitvrsta po 40 vin.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 14 strani.

Kaj pa zdaj?

Monarhija je zgubila najizrazitejšega, najodličnejšega predstavnika avstrijske državne misli, moža, ki je dajal zunanji in notranji avstr. politiki pravec in enotno smer, v kolikor je ta mogoča pri tako različnih ustavnih formah, kakor so pri nas. Samo po sebi se razume, da je nastala za njim velika praznota, ki je ne bo lahko izpolniti. Prestolonaslednik Franc Ferdinand je bil na višku svojih telesnih in dušnih sil, imel je za seboj globoke življenjske izkušnje, poznal je ves ustavni in politični ustroj, bil je vešč državnih poslov, znana so mu bila vsa preporna vprašanja, okoli katerih se vrti avstrijsko politično in kulturno življenje.

V teh burnih časih, v katerih živimo avstrijski narodi, ko je zunanji mir vsak trenutek na vagi, ko divja med avstrijskimi narodi tako srdit narodni boj, sta bila ravno naš sivolasi vladar in prestolonaslednik dva varna tečaja, ob katerih so se umirili bojni viharji, na katera se je obračalo z zaupanjem oko vsakega Avstrijca. Spomnimo se le na zadnje čase! Kako srečno smo objadrali vse nevarne pečine zadnjih zunanjih konfliktov in kljub vsemu prorokovanju raznih političnih Kasander smo ostali Avstrijci mogočna velesila, na katero z rešpektom zre ostala Evropa.

Ne bo lahko izpolniti vrzeli, ki jo je napravila smrt umrlega nadvojvode. Gotovo pa je, da je bila pot pokojnega, ki si jo je zamislil, edina, po kateri je zasigurana bodočnost in veličina Avstrije. Nadvojvodi je bila vedno pred očmi konsolidacija in okrepitev monarhije, miren, kulturen razvoj države in njenih narodov. Kar je služilo temu namenu, vse to je visoki rajnik podpiral in negoval po svojih močeh. Pravica vsem in za vse, to je bila njegova deviza. Bil je nasprotnik zatiravanja in zoperstavljanja vsakega naroda. Politično in narodno enakopravnost je smatral za temelj državnega reda, zato je bil tudi prijatelj vseh narodov.

Zlasti Slovenci in Hrvatje smo zadnja leta v javni avstrijski politiki zelo v ospredje stopili. K temu je največ pripomogel nenavaden hiter narodno-kulturen razvoj nas samih, svežost in talenti prebivalstva, važnost in bližina Balkana in morja. Pod vodstvom S. L. S. se je politični pomen našega naroda silno visoko dvignil. In Fran Ferdinand je eden prvih spoznal pomen juga in južnega prebivalstva in zato polagal veliko važnost na dežele in ljudstvo ob morju.

Druge poti za renesanco naše države ni! Možje, katerim je izročeno krmilo vlade tostran in onostran Litve, imajo le to pot pred sabo. Kaj bodo storili, je skrito pred našimi očmi. Da bodo storili, pričakujemo, ker druge poti biti ne more in ne sme za tistega, ki je postavljen, da čuva blagor in skrbi za red v državi!

Treba pa bo tudi odločne roke, da bo napravila red in prijela za vrat hujskače, ki se že oglašajo kakor ponočne sove in skovikajo in kličejo nove viharje nad našo državo! Oglašajo se, in sicer od vseh strani.

Da bo priletela kaka strela tudi na nas ob tej žalostni katastrofi v Sarajevu, tega ni mogel nihče sanjati. Kaj imajo Slovenci in Hrvati s tem zločinom opraviti? Ali ni ravno naš list tolikrat in tolikrat opozarjal javnost in svaril mlade ljudi pred velesrbsko propagando in jasno in odločno povedal, kje je naš prostor. Ali ni Slovenska Ljudska Stranka v tem pogledu vsekdar storila neizmerno veliko za drž. idejo, da je naš narod vedno sredi najhujših časov obdržala na poti reda in državne misli? Ali ni zasluga katoliške slovenske politike, da je v dnu našega naroda tako ukoreninjena avstrijska državna misel, kakor morda v nobenem narodu v Avstriji!

Zato mora človek z gnjevom in studom v duši brati, kar pravijo nekateri nemški listi o naših ljudeh povodom te žalostne tragedije. »Marburger Ztg.« od preteklega torka piše: »Treba je ne samo čez mesto Sarajevo preki sod oklicati! Če se hoče zlo s korenino zatreti, se mora neke vrste preki sod razglasiti čez hujskajoče vindišarske duhovnike in druge hujskače na Štajerskem, Kranjskem in drugod!« V številki od četrtka pa imenuje nedeljski shod »velikansko hinavščino« in pravi, »da se naši poslanci dr. Šusteršič, Korošec in Verstovšek ne bodo mogli otresti morilcev sarajevskih od svojih frakov«. — »Grazer Tagblatt« piše pretekli četrtek: »da je dr. Šusteršič voditelj in bodoči borilec za uresničenje velike srbske misli in potlačenje monarhije«.

To je taka podlost in infernalna, satanska zloba, da človeku manjka izraza, da bi to perfidno hudobijo prav označil! To so politični banditi, ki zastrupljajo javnost in kužijo naše politično ozračje!

Ali ni ravno S. L. S. vedno propagirala združitev Slovencev in Hrvatov v eno celoto, da se tako napravi jez velesrbski propagandi in ustavi to povodenj pred našimi mejami! Tako lopovščino si upajo napisati nemški listi, ki javno propagirajo politiko vsenemške stranke, ki programatično zasleduje združitev vseh nemških dežel! Tako nas podpirajo pri našem patriotičnem delu s tem, da najbolj lojalni in državni element na jugu cinično zasmehujejo! Ali je to nemški patriotizem? Ali tako razumejo južni Nemci patriotično misel, da zveste državljane zasmehujejo in smrad nanje mečejo?

Tako zlorabljajo ti politični okuževalci to žalostno katastrofo v nemške politične namene in se ne ustrašijo niti pred pragom veličastne smrti. Mi nismo niti slutili, da je nemška klika v nekaterih renegatskih vrstah tako moralno propala.

Ravno zadnji dogodki so nas uverili, kako globoko je ukoreninjena državna misel v duši našega naroda in jasno pričajo o zvestobi, ki jo goji naše ljudstvo do cesarske hiše.

Sploh je naravnost neverjetno, kako malo humannosti in pietete so pokazali nekateri listi ob teh žalostnih dogodkih.

Vsi sovražniki Slovencev in Hrvatov sedaj vstajajo in upajo iz kože teh izrezati nove politične koncesije!

»Budapesti Hirlap« piše, da je edina pot za red na jugu, da se Bosna anektira Ogrski. Avstrija da ne razume svoje naloge v Bosni! — »Alkotmany« pravi, da morata veti v monarhiji samo dve zastavi, nemška in madjarska, vse drugo je od zla! Treba je Bilinskega in Mandiča v Bosni stran spraviti. In tako naprej!...

Kdor hoče red na jugu, temu bodi testament Franca Ferdinanda svet! Nam je!

Škandalozno ljubljansko mestno gospodarstvo.

Manipulacije pri pokrivanju blagajničnih primanjkljajev.

Na prazne in nejasne izgovore k temu poglavju odgovarjamo najbolje s tem, da objavimo dotične oddelke revizijskega poročila.

Revizijsko poročilo konštatuje pred vsem sledeče:

Mestna blagajna tiči glede zakladov, ki so izključna last mestne občine, že od leta 1897. v primanjkljajih in ji radi tega v raznih terminih primanjkuje denarja v pokritje stroškov.

Med zaklade, ki pridejo pri teh deficitih skupno v poštev, spadajo **mestni zaklad z ubožnim zakladom, regulačni zaklad in 3odstotno državno posojilo.**

Da se je vselej moglo zadostiti vsem plačilnim dolžnostim teh zakladov, **se je jemal denar pri drugih zakladih in rezervah, odnosno porabljal se je denar, ki bi se bil moral pribiti osnovni imovini.**

Glede **uporabljanja skupil za zemljišča** se nadalje glasi revizijsko poročilo tako-le:

1. V letu 1890. se je **popolnoma porabila za mestni zaklad glavnica 18.000 kron,** ki je izvirala iz kupnine deželne prisilne delavnice, odnosno deželnega odbora za parc. št. 57/3, 115, 83/1, 83/2, 84, 85/1, 86 in 90/1 kat. obč. Poljansko predmestje.

Ta kupnina je pripadala **osnovni imovini** (glavinski lastnini) in **ni najti podatkov, da bi bil deželni odbor dovolil nje porabo za mestni zaklad.**

2. V letih 1897. do 1911. se je **popolnoma porabila za mestni zaklad glavnica 60.000 K,** ki je izvirala iz kupnin za stavbišče Podturnske grajščine.

Kupnine so plačali:

Ivana Zhuber roj. Tavčar	5.008 K 96 h
Filip Zupančič	15.673 K 12 h
J. Benedikt	7.957 K 04 h
Viljem Treo	20.554 K 16 h
Kranjska stavb. družba .	1.018 K 50 h
»Narodni dom«	10.000 K — h
	60.211 K 78 h

Od te vsote se je znesek 211 K 78 h (!) z dovoljenjem deželnega odbora (d. o. št. 1853—98) že leta 1898. porabil za delno pokritje stroškov ob nakupu parcel št. 449 in 450/1 kat. obč. Spodnja Šiška, vsoto 60.000 K pa je bilo pripisati osnovni imovini, kakor to izhaja iz dopisovanja, ki je teklo med deželnim odborom in mestnim magistratom.

Mestni občinski svet je glede vsote 60.000 K pač sklenil dne 1. septembra 1896, da je del tega denarja porabiti za morebitne občasne blagajnične nedostatke, ostanek pa za pomnožitev regulačnega zaklada, toda deželni odbor je temu sklepu pritrdil le v toliko, da se je smel denar **samo do konca leta 1897.** porabljati za začasno pokrivanje primanjkljajev, sklepu radi porabe enega dela vsote 60.000 K za pomnožitev regulačnega zaklada pa **ni** pritrdil (d. o. št. 561 de 1897). Deželni odbor je pri tem zahteval od mestnega magistrata, **da ima po**

LISTEK.

Prestolonaslednik Franc Ferdinand.

(Osebni spomini. — Spisal dr. J. Mantuani.)

Skozi belo Ljubljano pelje črni voz mučeniški trupli pokojnega prestolonaslednika in njegove soproge. Našega najboljšega prijatelja in pokrovitelja vodi zadnja zemska pot skozi deželo, kateri je bil naklonjen zagovornik. Naše duše pa pretresa neutešena bol; kajti zadnjikrat imamo med nami zemske ostanke onega, ki nam je bil po vsem svojem postopanju porok, da bo vladal po zgledu in po devizi našega častitljivega starčka, hudo preizkušenega presvetlega cesarja: z modrostjo in pravičnostjo na podlagi združenih moči avstrijskih narodov.

Zadnja pot! Grozna smrt presrčno dobrega nadvojvode stoji v ospredju razmotrivanja po vsem kulturnem svetu. Priljubljen je bil povsodi: pri ljudeh, ki so ga poznali in pri takih, ki ga nikdar videli niso; njegovi čini so šli pred njim in so govorili o njem. Slučaji, da ni bil priljubljen, so redki; to so izjeme, ki potrjujejo pravilo. Če je pri ljudeh, ki ga niti poznali niso, v tako blagem spominu, kako mora pretresati dušo tragična in prezgodnja smrt tistim, ki so imeli srečo in čast, priti v osebni stik z blagopokojnim princem. To je bilo usojeno tudi piscu teh-le vrstic.

Nekaj značilnih potez želim podati svojim rojakom. Te namere mi pa ne narekava le kaka nerazbistrena psihična podbuda, še manj pa strémljenje, da se sploh oglasim; namen mi je, objaviti utise, ki sem jih dobil pri občevanju s preblagim princem neposredno, utise, ki niso bili ne pripravljeni, ne preračunjeni, ki so šli od osebe do osebe, od glave do glave, od srca, do srca. Menim, da bodo prispevali k intimnejšemu poznavanju blagopokojnikovih vrlin.

Prvič sem prišel v dotiko z nadvojvodo pred dvanajstimi leti — na njegovo lastno inicijativo. To pa je prišlo tako.

Na Dunaju so imeli tedaj »javno zadevo«. Šlo se je za to, ali naj dobi katedrala sv. Štefana secesionistično preustrojeno zapadno steno, ali naj se po Schmidtovem načrtu obnovi, ali pa naj se samo vtoliko popravi, da jo bo mogoče vzdržati in ubraniti propada. V cesarski prestolici je bila vsa javnost, ki se je zanimala za to zadevo, razcepljena v stranke. Vsaka izmed njih je zagovarjala svoje stališče z vso zgovornostjo, nekatere celo z brezobzirnostjo. Nehote sem prišel tudi jaz v to gnječo in sem zavzel svoje stališče ter dvignil — sine ira sed severo studio — svoj glas. Ta je prodrl tudi v notranjščino krasnega Belvedera. Česar ne bi bil nikdar pričakoval, to se je zgodilo: dobil sem nenadno poziv na avdijenco k prestolonasledniku in to takoj za naslednji dan.

Precej po tej prvi avdijenci sem dobil neodbiten utis, da sem stal pred možem, ki ni le po rodu, ampak tudi po duhovitosti, po obsežni naobraženosti in po vrlini svojega srca visoko nad sodobniki.

Pogovor se je sukal najprej o podrobnostih gori omenjene zadeve; pozneje je prešel na posameznosti in slučajnosti, na katere nadvojvoda nikakor ni mogel biti vnaprej pripravljen.

Vsaka beseda, ki jo je izgovoril, je razodevala temeljitost, globoko in obsežno omiko. Tu ni bilo čisto nič diletantskega, povsodi jasnost pojmovanja in določena smer.

»Zelo me je zanimalo spoznati Vas osebno«, me je ogovoril nadvojvoda in prijazno podal roko, ko sem bil vstopil. »Strokovnjaki (»die Herren vom Fach«) so mi mnogo pripovedovali o Vaši knjigi in o stališču, ki ga zastopate v njej.« Tu mi je bila prilika, izročiti mu knjigo, ki sem jo vzel seboj. Izvod, ki je danes v nadvojvodovi knjižnici, je bil vezan in ga je imel v rokah že predsednik društva za gradbo stolnice. Ker je prišel poziv tako nenadno, sem moral prositi imenovanega gospoda, da mi je prepustil, odnosno vrnil svoj izvod v to svrho, da ga morem vročiti nadvojvodi. Ko sem bil izrekel prošnjo, da mu smem pokloniti knjigo, jo je vzel v roke ter začel takoj listati. »Tu ste podali obsežno gradivo — in te številke!« »Da ces. visokost, stvar sem hotel temeljito dognati na podlagi točnih meril.« — »To mi je pravil že stolnični stavbinski mojster. Vi ste tudi odprli steno, da se prepričate o tehniki zveze. To je bilo zelo pametno. V knjigo se bom moral vtopiti« — je nadaljeval nadvojvoda, še vedno listajoč v njej — »in sem prav vesel, da ste mi jo prinesli. Tudi druge spise o tej zadevi sem deloma že čital; imajo sem in tam prav dobre misli. Vaša izvajanja me zato tem bolj zanimajo, ker bodo izpopolnila druga, osobito tudi spis Vašega nasprotnika, ki je tudi bil tukaj; ali ...« Tu se je prekinil in je lahno zamahnil z roko. Nato mi je stavil več podrobnih vprašanj o tehničnih stvareh,

preteku leta 1897. poročati, da je začasno porabljene vsote zopet naložil. V nasprotnem slučaju je mestni magistrat imel z nova prositi za dovoljenje, da sme denar uporabljati za začasno pokrivanje primanjkljajev pri mestnem zakladu tudi nadalje. Temu naročilu mestni magistrat **nikdar ni ustregel,** odnosno se ni moglo dognati, da bi bil to storil.

Kako je mestni magistrat postopal, ko je začasno uporabljal vsoto 60.000 kron za mestni zaklad in jo končno popolnoma porabil, je razvidno iz sledečega:

Prvotno je bil ves denar od zgoraj navedenih skupil naložen na knjižicah mestne hranilnice ljubljanske, in sicer na knjižici št. 10.455 50.211 K 78 h in na knjižici št. 10.806 10.000 K, skupaj torej 60.211 K 78 h.

Dne 10. januarja 1897 sta bili obe knjižici realizirani in se je od realizata prenesel znesek 60.000 K na hranilno knjižico iste hranilnice št. 18.650.

Dvigi in naložitve na tej knjižici so se vrstile sledeče:

Dne 20. januarja 1897 temeljna vloga 60.000 K, 13. marca 1897 dvig 20.000 kron, ostanek 40.000 K; 16. aprila 1897 dvig 20.000 K, ostanek 20.000 K; 7. maja 1897 vloga 40.000 K, skupaj 60.000 K; 25. junija 1900 dvig 26.000 K, ostanek 34.000 K; 17. septembra 1900 dvig 30.000 kron, ostanek 4000 K; 14. novembra 1900 vloga 20.000 K, skupaj 24.000 kron; 30. septembra 1901 dvig 10.000 K, ostanek 14.000 K; 14. novembra 1901 vloga 20.000 K, skupaj 34.000 K; 22. februarja 1902 dvig 30.000 K, ostanek 4000 K; 24. februarja 1902 vloga 30.000 K, skupaj 34.000 K; 1. julija 1902 dvig 30.000 K, ostanek 4000 K; 30. oktobra 1902 vloga 20.000 K, 14. febr. 1903 vloga 20.000 K, skupaj 44.000 K; 1. oktobra 1903 dvig 10.000 K, ostanek 34.000 K; 15. oktobra 1903 dvig 20.000 K, ostanek 14.000 K; 10. novembra 1903vloga 20.000 K, skupaj 34.000 K; 28. jan. 1904 dvig 10.000 K, ostanek 24.000 K; 10. februarja 1904 vloga 10.000 K, skupaj 34.000 K; 2. jul. 1904 dvig 30.000 K, ostanek 4000 K; 11. novembra 1904 vloga 30.000 K, skupaj 34.000 K; 1. maja 1905 dvig 30.000 K, ostanek 4000 K; 14. maja 1906 vloga 15.000 K; 15. maja 1906 vloga 11.000 K, skupaj 30.000 K; 2. julija 1906 dvig 20.000 K, ostanek 10.000 K; 13. jul. 1906 dvig 10.000 K, stanje — K; 17. oktobra 1906 vloga 20.000 K, 15. marca 1907 dvig 20.000 K, stanje — K.

Ves realizat z dne 15. marca 1907 z obrestmi vred je znašal 37.254 K 18 h in se je ta polni znesek še isti dan na novo naložil na hranilno knjižico mestne hranilnice ljubljanske št. 57.063. Na to knjižico so se nalagali še drugi denarji, ki pa ne izvirajo iz zgoraj omenjenih skupil.

Dvigi in naložitve na tej knjižici so bile sledeče:

15. marca 1907 temeljna vloga 37.254 K 18 h, 3. marca 1907 vloga 35.000 kron, 7. maja 1907 vloga 32.000 K, dne 11. maja 1907 vloga 12.000 K, skupaj 116.254 K 18 h; 1. julija 1907 dvig 90.000 kron, ostanek 26.254 K 18 h; 12. julija 1907 dvig 26.254 K 18 h, stanje — K.

Dne 13. avgusta 1907 se je iz naslova prej označenih skupil na novo naložil znesek 25.000 K, in sicer na knjižico mestne hranilnice ljubljanske številka 58.830 K.

Nalagali in dvigali so se potem na to knjižico nastopni zneski:

13. avgusta 1907 temeljna vloga 25.000 K, 30. oktobra 1907 dvig 15.000 K, ostanek 10.000 K; 2. novembra 1907 vloga 30.000 K, skupaj 40.000 K; 2. januarja 1908 dvig 20.000 K, ostanek 20.000 kron; 22. februarja 1908 dvig 10.000 K, ostanek 10.000 K; 2. marca 1908 dvig 10.000 K, stanje — K; 8. maja 1908 vloga 50.000 K, 30. maja1908 vloga 25.000 K, skupaj 75.000 K; 1. julija 1908 dvig 75.000 K, stanje — K; 20. avgusta 1908 vloga 30.000 K, 14. septembra 1908 dvig 20.000 K, ostanek 10.000 K; 17. septembra dvig 10.000 K, stanje — K; 13. novembra 1908 vloga 55.000 K, 2. jan. 1909 dvig 20.000 K, ostanek 35.000 K; 5. januarja 1909 dvig 20.000 K, ostanek 15.000 K; 14. januarja 1909 dvig 15.000 kron, stanje — K; 10. novembra 1909 vloga 34.000 K, 1. marca 1910 dvig 20.000 kron, ostanek 14.000 K; 2. marca 1910 dvig 10.000 K, ostanek 4000 K; 20. septembra 1910 dvig 4000 K, stanje — K; 30. decembra 1910 vloga 60.000 K, 9. januarja 1911 dvig 60.000 K, stanje — K; 2. maja 1911 vloga 20.000 K, 10. maja 1911 vloga 20.000 K, skupaj 40.000 K; 19. junija 1911 dvig 20.000 K, ostanek 20.000 K; 23. septembra 1911 dvig 10.000 kron, ostanek 10.000 K; 3. oktobra 1911 dvig 10.000 K.

Od 3. oktobra 1911 dalje se na novo ni nič več naložilo in je na tej hranilni knjižici naložen sedaj le še ostanek obresti, ki so znašale ob koncu leta 1913. 524 K 74 h. (!!)

3. Dne 14. maja 1913 se je popolnoma porabila za mestni zaklad glavnica 1020 K, ki je bila naložena na hranilni knjižici mestne hranilnice ljubljanske št. 23.592, in je izvirala iz nastopno navedenih skupil za mestna zemljišča, in sicer:

a) Za leta 1898. Franji in Alojziji Muck prodani svet 476 K;

b) za leta 1898. Ivani Kovač prodani svet 346 K;

c) za leta 1901. dr. Franu Munda prodani svet 98 K;

d) za leta 1901. Jakobu Bregant prodani svet 100 K.

Skupaj **1020** K.

Ker je ta glavnica pripadala osnovni imovini in **deželni odbor nje porabe nikdar ni dovolil,** je bila poraba neopravičena. (Dalje.)

Iz življenja pokojnega prestolonaslednika.

Pokojni prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand se je zelo rad inkognito razgovarjal s priprostimi ljudmi, da je spoznal njihove razmere. Nekoč je prišel s svojim adjutantom, oblečen kot navaden turist, v neko kmečko hišo, v kateri se je razgovarjal pri kozarcu vina s hišnim gospodarjem. Zraven je prišel tudi kmetov mali sinček, ki je motil živahni razgovor. Oče mu je dal zaradi tega zaušnico, na katero je fantič odgovoril z grozovitim tulenjem. Nadvojvoda je kmeta zaradi tega pokaral ter poklical fantiča k sebi. Dal mu je za bolečine 10 K in ga pripravil tako daleč, da se je zopet smejal. Kmet pa s tem ni bil zadovoljen in je dejal: »Seveda, fant je naredil sedaj dobro kupčijo, a če bi jaz dajal za vsako zaušnico 5 goldinarjev, bi kmalu prišel na boben!« — Nekoč, ko je bival nadvojvoda na Ogrskem, je obiskal neko nedeljo božjo pot pri Mariji Radni. Ta dan je prišlo na božjo pot tudi okoli 40.000 romarjev. Nadvojvoda je prisostvoval v oratoriju v cerkvi pridigi župnika Kovača ter je klečal med molitvijo. Potem je rekel prijorju: »Zelo me je veselilo, da sem videl zbranih toliko število vernikov pri pobožnosti.« Prijor mu je zročil umetno opremljeno zgodovino samostana in nadvojvoda se je zahvalil z besedami: »Velečastiti gospod! To knjigo bom prav pridno bral.« Prijor je obljubil, da bo za nadvojvodo marljivo molil in nadvojvoda je odgovoril: »In prosite tudi svoje brate, naj molijo zame in za moje!«

Ko je bil nadvojvoda nekoč v Lincu, se je pripeljal s svojo soprogo pred muzej »Francisco-Carolinum«, ne da bi ju kdo spoznal. Ob blagajni sta hotela plačati vstopnino, vendar pa nista našla v žepih nobenega denarja. Že je hotel iti elegantni gospod ven k kočijažu, da bi mu pomagal iz zadrege, ko je vendar našel v kotu svojega žepa novec, s katerim si je kupil vstopnici. Ta prizor je napravil na damo zelo vesel vtis in se je svojemu spremljevalcu smehljala spričo zadrege, v kateri je bil. Vratarju sta se obiskovalca zdela boljša človeka in ko sta odhajala iz muzeja, ju je naprosil, naj se podpišeta v spominsko knjigo. Gospod je prošnji rad ugodil in v svoje največje začudenje je čital vratar v knjigi ime: Nadvojvoda Franc in soproga.

Mornar bojne ladje »Babenberg« se je peljal skozi Zgor. Štajersko. V Selztalu je pristopil k vagonu priprosto napravljen gospod z lovskim klobukom na glavi ter vprašal, če je v vagonu še kaj prostora. Ko se mu je pritrdilo, je vstopil v voz tretjega razreda in se vsedel nasproti mornarju, katerega je vprašal, kako so mu ugajali poletni manevri. Mornar mu je odgovoril, da so bili zelo zanimivi, toda zelo naporni, ker so morali zaradi navzočnosti prestolonaslednika storiti, kolikor je bilo mogoče. Nato je rekel gospod: »Tudi jaz sem si ogledal poletne manevre ter sem bil na eskadri vkrcan. Reči morem le, da so mi zelo ugajali in sem bil zelo zadovoljen! Nato je prestolonaslednik govoril z nekim medicincem, ki se je vozil v Gradec. Ta pa je spoznal prestolonaslednika in ga nagovoril »cesarska Visokost«. Ko je to začul mornar, je skočil kvišku in pozdravil po vojaško. Prestolonaslednik pa je smehljaje dejal: »Le sedite in ne delajte kravala; bil sem ja na »Babenbergu«, ali me niste videli, da me niste sedaj spoznali?« Mornar je odgovoril: »Bil sem za časa navzočnosti Njegove c. in kr. Visokosti v oklopnem stolpu ter imel toliko opraviti s topom, da nisem imel časa, zanimati se za dogodke na krovu.« Nato je potrkal prestolonaslednik mornarju na ramena in mu rekel: »Bravo! Take ljudi rabimo, ki se brigajo samo za svojo dolžnost in ničesar drugega.« V razgovoru z mornarjem in drugimi potniki se je nadvojvoda peljal do Rottenmanna, kjer je med ovacijami občinstva izstopil iz vlaka.

Na svojem svetovnem potovanju je prišel pokojni prestolonaslednik tudi v Indijo, kjer se je udeležil večjih lovov na tigre. Naenkrat pa je mogočen tiger z drznim skokom napadel lovca Janačka, ki je sedel poleg nadvojvode na slonu. Lovčevo življenje je viselo na niti. Naenkrat je dvignil nadvojvoda puško in ustrelil zver z dobro pogojenim strelom. — Ko se je nekoč vrnil nadvojvoda z nekega lovskega izleta v nekem zgornjeogerskem gozdu, je pripovedoval, da je bil povabljen na lisičji lov in da je bil posebno slovesno sprejet. Neka ciganska družba je igrala neumorno, toda naslednje jutro, ko so šli na lov, ni prišla nobena zver pred puško. Nadvojvoda je pripovedoval nadalje: »Ogri so me sijajno sprejeli, a cigani so igrali tako ognjevito in vztrajno, da so nam pobegnile vse lisice!« — Nadvojvoda je mogel o svoji lovski smoli tem lažje govoriti, ker je njegova sigurnost v strelu prišla že v pregovor. Pri nekem lovskem dineju je nekoč pokazal nadvojvoda svojo spretnost v streljanju. Po končanem obedu so gostje govorili o streljanju in podobnih stvareh. Nadvojvoda je predlagal, naj bi streljali v parku na vinsko steklenico, ki se jo mora zadeti na zgornji konec vratu pri glavi. Vsi strelci so zgrešili mali cilj. Zadnji je streljal na steklenico nadvojvoda. Neki lovec jo je moral vreči visoko v zrak in nadvojvoda je steklenico pogodil.

Na svojem svetovnem potovanju je imel nadvojvoda večkrat priliko, pokazati svoj pogum. Nekoč se je izkrcal na nekem otoku avstralskega Salomonskega otočja, na katerem so bivali ljudožrci. Divjaki so sprejeli nadvojvoda z grozovitim bojnim krikom. Akoravno je nadvojvodo spremljalo 80 mornarjev, je bila vendar njihova moč napram na stotine broječi množici premajhna. Vsled neustrašenega in pogumnega nastopa nadvojvoda pa se mu je posrečilo, priti nazaj na ladjo brez večje nesreče. — Pokojnik je bil tudi izboren mornar. Celo v viharnih časih, ko je vse njegovo spremstvo iskalo zavetja v kabinah, je ostal na krovu ter opazoval igro valov.

Nadvojvoda Franc Ferdinand je bil tudi miroljuben človek, kar je že razvidno iz izpovedi versailskega generalnega vikarja Leblanca, katero je »Slovenec« že priobčil te dni. Pri vsaki priliki se je zavaroval proti preveliki bojevitosti, s katero so ga spravljali v zvezo njegovi preveč vneti prijatelji, in je imel navado, da je rad ponavljal temeljno misel svojega govora, ki ga je imel svoječasno v Budimpešti in v katerem je rekel: »Dežele te monarhije morajo z notranjim mirom dajati zgled za zunanji mir.«

Neki visok cerkveni dostojanstvenik, ki se je mudil neposredno pred odhodom prestolonaslednika in njegove soproge v Sarajevo v krogu njegove družine, pripoveduje, kako je hčerka Zofija, najstarejši otrok pokojnikov, rekla z ozirom na bližnje slovo svojim starišem: »Jaz bom sedaj, dokler se zopet srečno ne vrnete, prejela sv. obhajilo vsak dan pri sv. maši in pri tem molila k božjemu Zveličarju za Vaju.« Vesel teh otrokovih besed se je obrnil prestolonaslednik k prelatu in dejal: »Sedaj šele popolnoma razumem upravičenost odredbe sv. očeta, ki se tiče pogostega obhajila otrok.« Ta dogodek priča o globoki verski vzgoji v rodbini pokojnega prestolonaslednika.

Poroka pok. nadvojvoda Franca Ferdinanda.

Pokojni avstrijski prestolonaslednik Franc Ferdinand je bil mož tako izrednih umstvenih in srčnih vrlin, da smo bili Avstrijci nanj po pravici ponosni. Kar pa ga je nam kakor tudi celemu civiliziranemu svetu prav posebno prikupilo in zbudilo zanj vseplos-

---

o zgodovinskih datih, o sličnih stavbah itd. Odgovarjal sem mu, v kolikor sem to mogel; opozoril sem ga pa, da sem v knjigi sestavil iz avstrijskih in drugih dežel vse tipe tistih stavb, ki se dajo primerjati z najstarejšim delom svetoštefanske katedrale. »To je izvrstno,« je rekel prestolonaslednik, ko je bil odprl zadevno poglavje. »Vidite, jaz hodim rad naokoli in se informiram na licu mesta, ob originalih, ako je le mogoče. Ta Vaš seznamek mi bo v marsičem kažipot.« — Zanimal se je potem za moje privatne zadeve, za študije, za rojstni kraj, za delokrog — in vse to s tako neizrečno ljubeznjivo prikupljivostjo in odkritostjo, da sem bil kar očaran in sem mu z neomejeno zaupljivostjo odgovarjal. Razliko med seboj in med menoj je s svojo priljudnostjo popolnoma zabrisal. Ko sem odhajal, je še rekel: »Upam, da se kmalu spet vidiva. Kadar zopet kaj spišete, me bo veselilo to izvedeti.« In ko sem stal že skoro med vratmi, mi je še enkrat stisnil roko in rekel: »Torej na svidenje.«

Tako se je zvršila moja prva avdijenca pri prestolonasledniku. Prišel sem od nje poln nenavadnih vtisov. Neizbrisno so mi ostale že po tem prvem srečanju nekatere glavne poteze najvojvodih zmožnosti in prednosti. Pred vsem njegova obsežna in temeljita omika. Mož, ki je imel toliko posla na raznih popriščih, je bil v umetnostni stroki tako naobražen, da je v pogovoru rabil vedno pravilno terminologijo in je vsako misel izrazil točno in pregnantno. Dalje je bila občudovanja vredna njegova samostojnost v sodbi. Šel je povsodi in vselej do vira. Predno je izrekel svoje naziranje, je poslušal zastopnike raznih struj. In kar je preblagega nadvojvodo tako zelo odlikovalo, to je bilo njegovo brezpogojno spoštovanje vede in umetnosti. Zahteval je v takih pogovorih odkritost mnenja in je bil nevoljen, ako se je hotel kdo iz ozirov na njegovo osebo prilagoditi kakemu drugemu naziranju. Čim je to zapazil, je bilo konec njegovemu zaupanju. Zato se mu je smelo ugovarjati — a z razlogi. In tem je bil vedno dostopen. To so take vrline v naših često nerealnih časih, da jih ni dovolj prehvaliti. Takoj po avdijenci sem rekel, da mi je bilo mnogo ložje govoriti s prestolonaslednikom, nego z marsikaterim uradnikom X. razreda. — Ljudje, ki ne znajo ločiti romanske stavbe od renesanške in ki zamenjavajo barvne tiske z izvirnimi oljnimi slikami, taki so težko dostopni mirni diskusiji in zahtevajo za-se brezpogojno veljavo. —

Bilo je v drugem slučaju. Prestolonaslednik se je hotel informirati v neki znanstveno-administrativni zadevi. Gotovo je konferiral z raznimi znanstveniki, še predno je poklical mene, a tudi za menoj. Dasi v avdijenci ni nikogar imenoval, je označil vendar razna do tedaj upoznana naziranja tako določno, da mi ni bilo pretežko uganiti, od koga da izvirajo. Vedno pa sta ga dičila, tudi v slučaju nesoglašanja, obzirnost, fin takt in spoštovanje do osebe.

V tej avdijenci sem imel priliko opazovati praktično psihološko izurjenost, s katero je blagopokojni zasledoval svoje smotre. Vprašanja je stavil tako določno, da je bil odgovor samo v gotovi smeri mogoč. Sem in tam je ponovil vprašanje in ga pri tem razširil ali poglobil. Vkolikor so se moji odgovori strinjali z njegovim stališčem, jih je samo poslušal; kar sem povedal drugače, to si je vse sproti zapisal. Ta avdijenca je bila precej dolgotrajna. Odpustil me je z znano ljubeznjivostjo, da ne rečem prisrčnostjo ter rekel: »Glejte, koliko časa sem Vas danes trapil. Bo pa drugič hitreje šlo. Na kmalotno svidenje.«

Niti slutil nisem, da ima nadvojvoda pri tem izpraševanju kak poseben smoter. Menil sem, da je to imformiranje le poteza njegove znane temeljitosti, popolnoma privatnega značaja. Do tega domnevanja so me pripravile razne njegove opazke, s katerimi je spremljal beleženje mojih odgovorov. N. pr.: »A tako; to je pa zanimivo; a to je dobro, da si posebej zapomnim; aha, tega ne smem pozabiti« in podobne.

Preteklo je nekaj mesecev. Medtem sem imel spet čast, stati pred nadvojvodo, ki se pa ni dotaknil gori omenjene avdijence niti z najmanjšo besedico.

Kar so začeli v raznih uradih stikati glave, dvorni svetniki in drugi višji uradniki so hodili nekam poparjeni okoli, v registraturah so premetavali akte. Konečno so mi povedali, da je prišlo iz Belvedera vprašanje o navedeni znanstveno - administrativni zadevi z naročilom, da naj obširno poročajo. To se je izvršilo. Sedaj sem spoznal, da prestolonaslednik ni samo izvrsten psiholog, ampak tudi mož, ki izvaja svoje načrte z vso obzirnostjo, a tudi z vso odločnostjo. Vir tenax propositi. In to ni bilo samo v tem navedenem slučaju, to sem videl pozneje še večkrat. Neko osebnost n. pr. so po krivici odrivali in zapostavljali. Nadvojvoda je bil o tem poučen od ene strani. Poučil se je pa tudi od druge in prišel do sodbe, da se tu res godi krivica. Obljubil je, da bo stvar zasledoval. A preteklo je nekaj mesecev in nič se ni ganilo. Zaupnik

no globoko spoštovanje in občudovanje, to je bila njegova ženitev.

Izbral si je za zakonsko družico damo, sorodno njegovemu notranjemu bitju po duhu in srcu, vredno njegove plemenite ljubezni. Da ta dama ni bila iz vladarske hiše in zato po obstoječem habsburškem hišnem zakonu ni bilo mogoče dvigniti jo na avstrijski prestol, katerega je imel kdaj on zasesti, to zanj ni bilo merodajno. Ona je bila kraljica njegovega srca in ob njeni strani je hotel biti srečen vladar v lastnem družinskem kraljestvu. Za to ceno bi se bil nedvomno tudi sam odrekel državnemu prestolu. Toda tega mu ni bilo treba, ker je vladar, ko se je prepričal o plemenitosti izvoljene neveste in globokem prestolonaslednikovem nagnenju do nje, končno dovolil to zvezo pod pogojem, da se prestolonaslednik slovesno in pod prisego odpove vsem prestolonasledniškim pravicam svojih otrok iz tega zakona. Ženi in otrokom ne sme dati ne svojega imena ne nobenih svójih pravic; otrokom gre le materino ime in materino dostojanstvo. Franc Ferdinand se je vsem tem zahtevam podvrgel, dasi mu to najbrže ni bilo lahko. Toda s tem si je osvobodil pot do poročnega oltarja s svojo izvoljenko — grofico Zofijo Chotek. —

Poroka se je imela vršiti 1. julija 1900. v reichstadtskem gradu na Češkem. Prestolonaslednik je odredil, da ima ob tej priliki izostati vsak oficielen nastop, vsako šumno slavlje. V najožjem družinskem krogu je hotel obhajati ta veliki dan svojega življenja, ki si ga je odkupil z velikimi žrtvami. Kljub temu ali pravzaprav ravno vsled tega si tamošnje prebivalstvo ni dalo vzeti pravice, da mu ob tej priliki pokaže, da deli ž njim njegovo veselje, da ga ljubi in spoštuje in z njim njegovo izvoljenko. Mesto Reichstadt se je odelo v zastave, kolodvor je bil okrašen z zelenjem.

Popoldne 30. junija se je nadvojvoda pripeljal s svojo nevesto in njenimi sestrami in bratom, grofom Chotkom. Na poti od kolodvora do gradu so se razvrstili veteranci, požarna bramba, šolska mladina in mnogo ljudstva ter spoštljivo in prisrčno pozdravljali visoka zaročenca. V gradu ju je pozdravila in sprejela nadvojvodova mati (mačeha) nadvojvodinja Marija Terezija(ki je izvršila tudi vse priprave za to priliko) s hčerama nadvojvodinjama Marijo Anunciato in Elizabeto Amalijo.

Dne 1. julija 1900. ob pol 11. uri dopoldne se je v hišni kapelici vršila poroka, ki jo je izvršil 72letni mestni dekan Viljem Hickisch ob asistenci kapucincev gvardijana patra Lammela in patra Andreja. Kapelica je bila vsa v cvetju.

K oltarju je kot prvi korakal nadvojvoda Franc Ferdinand v beli generalski uniformi z velikim trakom Štefanovega reda in ob njegovi strani njegova mati nadvojvodinja Marija Terezija; za njima sta šli nadvojvodovi sestri Marija Anunciata in Elizabeta Amalija. Potem je pristopila k oltarju nevesta grofica Chotek v beli atlasovi obleki z velom in mirtami na glavi in v rokah šopek šmarnic in mirt. Nato je sledilo še nekaj sorodnikov in drugih povabljencev, med njimi ravnatelj in upravitelj posestva, mestni župan in okrajni glavar. Za priči sta bila najvišji dvorni mojster grof Nostitz in nevestin brat grof Wolfgang Chotek.

Dekan Hickisch je imel kratek, prisrčen nagovor in nato izvršil poroko. Poročna prstana sta bila priprosta zlata obročka z vrezanimi imeni in dnevom poroke. Po poroki je dekan opravil še kratko molitev za srečo novoporočencev, nakar se je vršila sv. maša.

Po sv. maši se je v gradu vršil priprost obed v najožjem družinskem krogu, katerega se je udeležil tudi dekan Hickisch. Bilo ni nobenega sprejemanja čestitk. Med obedom je novoporočencema napila gospa mati nadvojvodinja Marija Terezija in jima zaklicala trikratni »Hoch« in vojaška godba je zaigrala cesarsko pesem.

Tako skromno, a prisrčno se je izvršila prestolonaslednikova poroka. V spomin si je dal Franc Ferdinand naslikati poročni oltar.

Takoj po obedu sta se novoporočenca odpeljala; tudi ob odhodu ju je prišlo prebivalstvo pozdravit z organizacijami in šolsko mladino, ki je novoporočencema sipala cvetke. Župan se je v imenu mesta zahvalil za veliko čast in srečo, ki jo je nadvojvoda naklonil mestu s tem, da je tu imel svojo poroko. Nadvojvoda se je zahvalil za prisrčen sprejem, ki ga je zelo razveselil.

Novoporočenca je vodila pot v Konopišt. V Češki Lipi se je zbrala ogromna množica prebivalstva, da ju pozdravi. Kneginja Sofija se je ljudstvu zahvalila s tem, da je vrgla med množico nekaj cvetk iz šopka, ki ga je držala v rokah. To je napravilo na ljudi nepopisen vtis; v hipu so pobrali cvetke in vsak se je čutil srečnega, če se je katere domogel. Pot ju je dalje vodila skozi Prago v Benešovo, kjer na prestolonaslednikovo izrečno željo ni bilo nobenega sprejema. Iz Benešova sta se z vozom odpeljala v rajski Konopišt, kjer jima je odslej teklo tako srečno zakonsko življenje. Tu se je v grajski cerkvi že prejšnji dan ob času poroke brala sv. maša za srečo novoporočencev.

Čez par dni so iz Konopišta dospeli v Reichstadt obilni darovi vsem onim, ki so sodelovali pri prijaznem sprejemu: nadučitelju, poštarju, postajnemu načelniku, mestnemu dvornemu vrtnarju Francu Swoboda in mnogim drugim; niti na enega nadvojvoda ni pozabil. Tudi za mestne reveže je poslal nadvojvoda lepo vsoto.

V tistih dneh je bilo morda mnogo takih, ki so si mislili, da ta zakon nima prave podlage, da se bo ogenj ljubezni kmalu polegel in potem bo nastopilo običajno zakonsko gorje. Vsi ti so se temeljito zmotili. Zakon nadvojvode je bil srečen skozi in skozi, saj je dobil ženo, kakor bi si bolje nikdar želeti ne mogel. Kakor ju je prvega julija 1900. zvezal duhovnik, tako ju je čez 14 let našla skupna smrt in ju odvedla v rajske dvore.

O bodoči avstrijski cesarici.

Princesa Cita Parmska ni bila Dunajčanom in veliki javnosti znana in čuli so prvič njeno ime, ko se je izvedelo, da jo snubi nadvojvoda Karol Franc Jožef. Kakor je cvetela na tihem ob Starnberškem jezeru rajna cesarica Elizabeta in je postala znana širši javnosti šele, ko se je s cesarjem Franc Jožefom I. zaročila, tako tudi širša javnost ni niti slutila, da postane še Cita kdaj bodoča avstrijska cesarica. Najmanj so to mislili tisti, ki so tolikrat v Dunajskem Gozdu (Wienerwald) na solnčnatih livadah srečali skupino veselih smejočih in pevajočih deklic. Ne daleč od Dunaja v Reichenauu je bila njena domačija v gradu Schwarzau parmskega vojvode Roberta Parmskega, ki je živel ločen od sveta tu le svoji veliki rodbini.

Tu so vojvodovi otroci živeli veselo in zadovoljno, med igro in športom so se izobraževali obdani od naravnih čudežev. V detinski dobi s/ že znali princi in pricese s puškam. ravnati, krotiti konje. Bili so dobri znanci in znanke kmetov in kmetic v okolici, a širši svet jih ni poznal. Kolikokrat so so vozili Parmski otroci v z zelenjem okrašenih starih kočijah mimo dunajskih izletnikov, ki so jih veselo začudeno pozdravljali in njih pesmi povzete po kmečkih pesmih, občudovali. Nihče teh Dunajčanov in Dunajčank ni slutil, da je čul koncert pod milim nebom, v katerem je soprepevala bodoča avstrijska cesarica in to tem manj, ker so Dunajčani osobito na nadvojvodo Karla Franc Jožefa vedno pazili.

Nič čudnega! Saj ko je bil še povit v plenice, so že v njem videli bodočega cesarja. Ko so uredili prestolonasledsko vprašanje tako, da bo bodoči prestolonaslednik nadvojvoda Karol Franc Jožef, je širšo javnost zelo skrbela poroka bodočega prestolonaslednika. O tem se je govorilo ravno tako v salonih visokega plemstva kakor tudi v meščanskih gostilnah. Morebiti govorica ni nobenega princa zaročila tolikokrat, kolikorkrat je princa Karla Franc Jožefa. Vse za zakon sposobne princeze raznih evropskih dvorov so že ljudje za njegove neveste proglasili, tudi cesarjevo vnukinjo hčerko rajnega prestolonaslednika Rudolfa so imenovali, dasi je bila pet let starejša in se je veliko prej kakor Karel Franc Jožef s princem Otonom Windischgraetzom poročila. Znali so pripovedovati, da to poroko sivolasi cesar želi, ker bi tako prišli na prestol njegovi neposredni potomci. Vsak vladarski obisk na Dunaju je izprožil nova ugibanja, a skrbni Dunajčani pa Dunajčanke, ki so povsodi iskali bodočo cesarico, pač niso mogli slutiti, da prebiva tako blizu Dunaja. Ko si je nadvojvoda Karel Franc Jožef že izbral svojo nevesto, ga je govorica zaročila s hčerko nemškega cesarja. Ko so oficielno proglasili njegovo zaroko s princeso Čito Parmsko, je novica udarila kakor bomba, in kar verovali niso, da je to res. Nato je pa vse povpraševalo, kdo je ta zakon povzročil ali politika ali poredni bog ljubezni? Kmalu se je pa dognalo, da je tu poredni Amor posredoval.

Mali ljubezenski roman se je izigral v tihi palači rajnega nadvojvode Karela Ljudovika, kjer jo je nadvojvoda Karel Franc Jožef prvič videl. Princesa Cita je namreč večkrat prišla v palačo nadvojvode Karla Ljudovika, ker sta si obe rodbini v sorodu. Babica nadvojvode Karla Franc Jožefa je namreč teta princese Cite in če je kdo Parmčanov prišel na Dunaj, je vedno tudi svoje sorodnike obiskal. Osobito od l. 1907. nadalje, ko je umrl vojvoda Robert Parmski, je obiskala njegova vdova večkrat Dunaj, princesa Cita jo je navadno spremljala.

Vitka, gibčna postava, fini oval obrazka, sanjave oči, temno plavkasti lasje, vesela, vedno na smeh pripravljena princesa Cita je bila takorekoč vzor prinčevske neveste. Bila je zelo izobražena in zato se ne sme nihče čuditi, da je brhka, mala sorodnica očarala princa, ko jo je prvič zagledal v domačem salonu ob obisku svoje babice nadvojvodinje Marije Terezije. Nadvojvoda Karel Franc Jožef je nato skrbel, da je princeso Cito večkrat videl bodisi v palači Karela Ljudevika ali pa v palači Leopolda Salvatorja. Ko se je princesa Cita pred pustom udeležila prvega dvornega plesa, je bil tudi nadvojvoda Karel Franc Jožef navzoč, ki jo je tako odlikoval, da je skoraj le samo ž njo plesal. Kmalu se je preselila Parmska vojvodinja na grad Pianore, a kmalu, poleti 1911, sta se pripeljali tja nadvojvodinja Marija Jožefa in njen sin nadvojvoda Karel Franc Jožef, ki sta zasnubila Cito. V malem rodbinskem krogu se je slavila zaroka. Vse se je nato hitro razvilo. Jeseni je bila poroka.

Velika dunajska javnost je bila presenečena. Leta in leta mu je nevesto iskala, zdaj se pa brez, da bi Dunajčane za svet vprašal, zaljubi, zaroči in poroči. A čestitali so mu vsi.

Poroka se je izvršila v najširšem slogu. Cesar sam je prišel in objel svojega nečaka, ko mu je čestital. Zbrano je bilo vse v malem Schwarzauu, ko je monsignor Bisletti poročil mlado dvojico.

Mlada zakonska dvojica je bivala deloma v vili Wartholz, deloma na ženitvanjskem potovanju. Preselila sta se nato v Brandys, kjer je bil mladi nadvojvoda v garniziji. Nadvojvodo Karla Franc Jožefa je spremila nadvojvodinja Cita tudi iz Brandysa v Kolomejo, kamor je bil Karl Frac Jožefov polk premeščen in se je preselil v marših tja, za kar so šest tednov potrebovali. Povsod, kamor sta takrat prišla nadvojvoda in njegova žena, je vse drlo gledat bodočega cesarja in bodočo cesarico.

Pogreb sarajevskih žrtev.

Včeraj ob 4. popoldne je bilo na Dunaju pogrebno slavlje za rajnega nadvojvodo prestolonaslednika Franc Ferdinanda in za vojvodinjo Hohenberg. Navzoči so bili cesar Franc Jožef I., nadvojvode in nadvojvodinje, dvor na Dunaj došlih svojcev rajnikov, avstrijski, ogrski in skupni ministri, predsedniki avstrijskega, med njimi poslanec Pogačnik in ogrskega državnega zbora z deputacijami, papežev nuncij, vsi poslaniki kot zastopniki svojih vladarjev, veliko vojaških deputacij, drž. in dvorni dostojanstveniki, generali, dunajski, budimpeštanski in zagrebški župan z odposlaništvi in drugi. Na visokem odru sta stali dve srebrni z zlatom okinčani krsti. Cerkev je bila popolnoma s črnino odeta in je bila le malo svetla. Dvojna vrsta sveč je obdajala mrtvaški oder. Globoko je bilo vse ginjeno, ko je prišel cesar s člani vladarske rodbine v oratorij. Mrliča je z veliko astistenco blagoslovil kardinal knezonadškof dr. Piffl. Na Ringu do Dvora je stal velik špalir ljudi. Ko se je cesar peljal z Dvora v Schönbrunn nazaj, so mu prirejali viharne ovacije

---

zapostavljenčev mi je nekoč tožil v železničnem vozu, kjer sva se slučajno dobila, da stvar ne gre naprej, navzlic temu, da je celo nadvojvoda Franc Ferdinand obveščen in da je obljubil, zanimati se za to zadevo. Le mirno počakajte, mu odvrnem; ako je nadvojvoda rekel, kar ste mi pravili, tedaj bo to tudi izvedel. In res, kakih šest tednov pozneje je bila stvar ugodno rešena.

Kmalu potem, ko je bila otvorjena bohinjska železnica, sem bil v neki drugi zadevi pozvan k nadvojvodu. Iz lastnega nagiba je začel pripovedovati o krasotah naše zemlje. »Koliko lepega sem videl na tej vožnji! To so res krasni kraji. In pa ljudstvo! **To zdravo, dobro in cesarju skozi in skozi zvesto ljudstvo!** (Dieses gesunde, gute und durch und durch kaisertreue Volk.) — Sklenil sem več pozornosti posvečati temu delu naše domovine in bom šel doli, kedarkoli mi bo mogoče. Upam, da bom imel sedaj večkrat priliko tam prisostvovati vojaškim vajam.« Te besede je govoril presvetli blagopokojnik dne 13. januarja 1917. Ako upoštevamo dejstvo, da je bil nadvojvoda izboren psiholog in da se je samostojno informiral o odnošajih, kamor je prišel, odtehtajo gori navedene besede o našem ljudstvu vso množico nasprotnih trditev. Videlo se je prestolonasledniku, da mu je sililo globoko prepričanje iz prs na jezik. In danes, ko polagajo njegovo prezgodaj zastalo prebrlago srce k počitku v Bogu, danes je slovenski rod dolžan, da se z iskreno hvaležnostjo spominja svojega mogočnega dobrotnika in zaščitnika in da v goreči molitvi pošilja svoje prošnje pred prestol Najvišjega, ki naj mu obilo poplača vso ljubezen do avstrijskih, posebno pa južnih narodov in naj mu neskončno povrne njegovo blago sodbo o Slovencih.

Univerzalnost blagopokojnega princa se najbolj zrcali v tem, da ni bilo knjige v Avstriji, za katero bi se on ne bil zanimal. Celo posamezne članke iz dnevnikov si je želel in jih je tudi dobival od avtorjev v posebnih odtiskih. Menda ni ničesar izvirnega zgrešil. Na ta način je spoznal širok krog kulturnih delavcev in ostal z njimi v stiku. Ta krog se je širil čim dalje, tem bolj.

Ko sem bil obelodanil večjo knjigo o zgodovini glasbe na Dunaju, ga je ta živo zanimala. Kmalu potem sem bil pozvan k njemu v avdijenco. Najprej me je vprašal: »Povejte mi vendar, kako pa ste prišli na to misel, pisati o stroki, katere se dosedaj nihče lotil ni?« Obrazložil sem mu na kratko zgodovino te naloge. »Tega pa niti vedel nisem, da ste tudi v tej disciplini doma. Pa da imate toliko živega zanimanja za naš Dunaj, to me prav posebno veseli.«

Tu se kaže, da se je res zanimal — tudi v podrobno — za vse kulturne panoge in da se je natančno poučeval o literarnih delavcih, s katerimi je prišel v dotiko. In kako ogromno mnogo je storil kot pospeševatelj znanstva in umetnosti, to ve vsakdo, ki je kedaj v prvem salonu čakal vsprejema. Tu si videl poleg blestečih uniform večjidel profesorje, umetnike in predstojnike kulturnih društev. Političnih posetov do zadnjega ni vsprejemal. In z vsakim teh navedenih gospodov se je temeljito in prijazno razgovarjal in si delal beležke. Koliko gradiva za psihologijo kulturnih stremljenj v Avestriji mora biti nakopičenega na tistih listih! In najbrže je mnogo tega tudi porabil. Kajti delal je hitro. — Imel je tudi izredno dober spomin tako za osebe kakor tudi za dogodke ali za pogovore. To dokazuje tudi nastopno začrtan slučaj.

Po neki avdijenci me je vprašal: »Kam pa greste letos na letovišče?« Ko mu povem, da grem v domovino, potem pa v Gorico, kjer priredim po dogovoru z nadškofom petdnevni poučni tečaj o cerkveni umetnosti za tamošnjo duhovščino, mu je obličje kar zablestelo. »O, vidite, kako se jaz tega veselim, da se je moja srčna želja tako hitro uresničila. Ko sem bil doli, sem govoril s škofi in jim nasvetoval, da naj pokličejo dol moža, ki bovsaj začel s poukom navajati gospode, osobito duhovščino, kateri je izročeno toliko umetniške zapuščine iz naše stare kulture, da bo začela s pieteto gledati te svedoke prošlih dni. To me od srca veseli, da se ta želja uresniči in da ste Vi prvi pionir. Sporočite mi, kako je tečaj uspel.«

Med to avdijenco in med pogovorom s škofi je bilo par let presledka. Koliko je nadvojvoda medtem slišal, koliko poročil je dobil, koliko je odredil! In vendar se je hipoma spomnil onih pogovorov in ob tej priliki izrečenih svojih želja. In ko smo mu iz Gorice poslali udanostno brzojavko, je odgovoril na njo: »Grajščina Blühnbach. Zahvaljujem se kar najuljudneje vsem udeležencem, zbranim pri prvem naučnem kurzu za cerkveno umetnost v Gorici, za počastilo, ki sem je prejel tem povodom. Zelo me veseli, da so se ti kurzi udejstvovali in upam, da bodo postali merodajni v tej smeri in da bodo pospeševali ohranjevanje cerkveno-umetniških spomenikov v državi. — Nadvojvoda Franc.« — In tudi ta njegova želja se je izpolnila.

Tako je visoki gospod s svojim osebnim vplivom vodil kulturno delo neposredno. Ko je postal protektor c. kr. centralne komisije za ohranitev spomenikov, je začel osebno čitati akte in poročila iz vseh koncev prostrane Avstrije. A ne le da jih je čital, tudi pripombe — pritrjevalne in odklonitvene — jim je pripisaval. Čudno je, da si je posameznosti zapomnil.

Ko sem bil leta 1912. pri njem z drugimi člani spomeniškega sveta sprejet, me je ogovoril pri bufetu: »Vi mnogo pišete in pridno poročate, vse to či-

kakor tudi sedanjemu prestolonasledniku nadvojvodi Karlu Franc Jožefu.

Prevoz in pokop v Artstettnu.

Posebni vlak je odpeljal včeraj ob 10. uri 50 minut zvečer rajnega nadvojvodo Franca Ferdinanda in vojvodinjo Hohenberg z zahodnega kolodvora v Gross-Pochlarn. Rajnika je na tej zadnji vožnji spremljal nadvojvodov dvor in pobočnik polkovnik dr. Bardolff. Ob 12. uri 37 minut ponoči se je pripeljal vlak v Pochlarn. Rajnika so ob pol 3. zjutraj prepeljali čez Donavo. Hišni častniki so dvignili krsti in ju prenesli v mrtvaški voz. Ob pol 4. zjutraj je pogreb prišel v Artstetten, kjer so rakvi položili na mrtvaški oder. Duhovniki in redovnice so pri rajnikih molile. Ob 6. uri 25 minut zjutraj se je odpeljal z dunajskega zahodnega kolodvora posebni vlak, v katerem so bili prestolonaslednik Karel Franc Jožef, njegov višji dvorjan princ Lobkowitz, gospodje iz nadvojvodove vojaške pisarne, trije častniki 7. ulanskega polka in nekaj pogrebcev. Vlak se je pripeljal ob 8. v Pochlarn. Nadvojvodo je pozdravil okrajni glavar v Melku, nakar se je odpeljal z avtomobilom v Arstetten. Ob 8. uri 5 minut se je odpeljal drugi dvorni posebni vlak z Dunaja, s katerimi so se odpeljali v Artstetten nadvojvodinje Cita (bodoča cesarica), Marija Terezija, Marija Anunciata, Marija Jožefa, nadvojvoda Maksimilijan, vojvoda Albreht Würtemberški, vojvoda Mignel in vojvodinja Terezija Braganška, princ Alfonz Bourbonski, infantnija Marija des Neves, princesa Elizabeta Amalija in princ Louis Liechtenstein, knez Maks Hohenberg, princesa Zofija Hohenberg in princ Ernest Hohenberg (Hohenbergi so otroci rajnega prestolonaslednika in njegove žene vojvodinje Hohenberg), grof Jaroslav Thun, grofica Thun s hčerami, grof in grofica Wuthenau, grof in grofica Leopold Nostitz s sinovi, grofica Henrieta Chotek, grof Chotek in drugi plemiči, nadalje generalni major Wallis, baronica Rumerskirch, gospa polkovnika Bardolfa, grofica Lanjas. Drugi vlak se je pripeljal ob 9. uri 47 minut v Gross Pochlarn.

Po slovesnem rekviemu je blagoslovil ob 11. dopoldne župnik Doner iz Maria-Tatert rajnika. Ob tričetrt na 12. so nesli podčastniki 4. dragonskega in 7. ulanskega polka krsti v rakev, kjer so ju še enkrat blagoslovili. Ob četrt na 1 .uro so se vrnili pogrebci na Dunaj.

Mali kraj in grad Artstetten sta zavita v najglobokejšo žalost. Vsaka hiša ima črne zastave. Graščinska cerkev je pregrnjena v črno. Pred oltarjem je tridelni pokrov rakve, ki se pa na željo rajnega prestolonaslednika ne bo nikdar dvignil, marveč so prenesli rajnika skozi mala postranska vrata v rakev.

Prestolonaslednikove sirote

so se 3. t. m. ob pol 5. popoldne pripeljale z grofico Henrieto Chotek iz Chlumeca na Dunaj. Ob pol 8. zvečer so se podali v dvorno župno cerkev h krstam svojih staršev, kjer so sirote, ki so glasno plakale, za svoje rajne starše goreče molile. V nedeljo popoldne, ko se vrnejo sirote z groba svojih staršev na Dunaj, obiščejo cesarja Franca Jožefa v Schönbrunnu.

Nemški cesar Viljem

je po poslaniku pl. Tschirschkyju položil krasna venca na krsti rajnega prestolonaslednika in njegove žene. Nemški prestolonaslednik in prestoolnaslednica, princ in princesa Henrik, veliki vojvoda in velika vojvodinja Mecklenburg, vojvoda Sachsen Koburg Gotha in pruski ulanski polk, ki mu je bil rajni prestolonaslednik šef, so tudi dali vence položiti. Bavarski poslanik je položil venec bavarskega kralja in kraljice, saški pa venec saškega kralja. Nemški cesar Viljem je brzojavno izrazil sožalje poveljniku avstrijske mornarice admiralu Hausu. Upa, da bo rajnikov duh ostal v srcih častnikov in moštva avstrijske mornarice. Admiral Haus se je brzojavno za brzojavko zahvalil. Berolinski Lokalanzeiger piše, da se princ Henrik zato ni udeležil pogreba, ker je dunajski dvor sploh odklanjal udeležbo vojaških deputacij. Nemški cesar ozdravi popolnoma čez nekaj dni. »Kreuzzeitung« pa piše, da so priredili tako tih in omejen pogreb zato, ker so se ozirali dvorni krogi na visoko starost cesarja Franca Jožefa. Poročilo, da bo cesar Viljem že bodoči teden v Išlu kondoliral cesarju, ne odgovarja resnici, ker se cesar Viljem že v ponedeljek odpelje proti severu. V cerkvi sv. Hedvige v Berolinu je bila po naročilu avstro-ogrskega poslanika grofa Szögyeni-Marich maša zadušnica za rajnega nadvojvodo prestolonaslednika, ki so se je tudi princa Eitel Friderik in Oskar, princesa Friderik Leopold in princ Wolrad Schaumburg cler v. Bethmann Hollweg in veliko dostojanstvenikov. V Kielu je nemška stojanstvenikov. V Nielu je nemška vojna mornarica 21 krat v salut ustrelila. —

Druge sožalnice v inozemstvu.

V Monakovem sta se sv. maše zadušnice udeležila bavarski kralj in kraljica s princi in princesami in z drugimi dostojanstveniki. Pri sv. maši zadušnici v Londonu je zastopal angleškega kralja princ Connaught, kraljico mater lord Howe, navzoč je bil kralj Manuel s soprogo in z materjo, kakor tudi Asquith in drugi angleški državniki. V Belgradu se je sv. maše zadušnice udeležil tudi prestolonaslednik vladar Aleksander. V Peterburgu je pri sveti maši zastopal carja veliki knez Mikolaj Nikolajević.

Iz Bosne izgnani srbski časnikarji.

Iz Sarajeva se v Budimpešto poroča, da dolže srbske časnikarje, ki delujejo v Sarajevu, da so bili z napadom v zvezi. Vladni komisar dr. Gerde je srbskim časnikarjem, ki sodelujejo pri sarajevskih listih, uradno naznanil, da bodo izgnani iz Sarajeva in da morajo mesto v 24. urah zapustiti. Nadalje so 200 oseb trajno iz Bosne izgnali. Izgnanci so vsi pristaši velikosrbske misli. V Sarajevu so 2. t. m. aretirali 64 ciganov, ki so jih nato iz Bosne izgnali. Zaprli so Principovega brata, ki je delal v neki sarajevski tvornici.

O Pribičevićevi sokrivdi

poroča »Az Ujsag« iz Sarajeva: Državni pravnik dr. Švara je izjavil, da so podrejeni organi brez njegove vednosti razširili poročilo o sokrivdi srbskega majorja Pribičevića. Princip in Cabrinović tajita, da bi bila govorila s Pribičevićem v Belgradu, a policija je dognala, da sta oba večkrat s Pribičevićem občevala. Sum, da je major Pribičevič sokriv, dejansko obstaja, kakor je trdila okolica državnega pravnika, a gotovega ni nič. Cabrinović je izjavil zaslišan 2. t. m., da denarja ni dobil v Belgradu, marveč v Bosni. Grabeš bi bil moral vreči svojo bombo, če bi se Principov napad ne bil posrečil. Grabeš je priznal, da ni vrgel bombe, dasi je stal le pet korakov proč od prestolonaslednika, ker mu je močno bilo srce in ker mu ni vest napada pripustila. Dve bombi še manjkata. Eno ima 19letni dijak Vazo Cubrolović iz Gradiške. Cubrolovič je pobegnil. Več detektivov ga z avtomobili zasleduje.

Preklicani žetni dopusti v Bosni in v Hercegovini.

»Zeit« poroča iz Budimpešte, da so preklicali že dovoljene žetne dopuste v Bosni in v Hercegovini z ozirom na sedanje razmere v Bosni in v Hercegovini.

Srbske impertinence.

V »Journalu« se je bivši srbski minister Stojanović neverjetno cinično izjavil o političnem položaju, ki je postal radi sarajevskega napada. Pisal je: Le to rečem, da vlada v Srbiji globoka nezadovoljnost radi uprave v Bosni in v Hercegovini. Srbi protestiramo proti njej in hočemo opozoriti Evropo na nevzdržljivost tamošnjih razmer. Razmere se morajo izpremeniti, ker sicer bo srbsko prebivalstvo vedno poizkušalo z napadi doseči potrebne preosnove. Srbsko časopisje graja protisrbske izgrede v Bosni in dolži avstro-ogrske oblasti, da so jih naročile. Uradna »Samouprava« odklanja očitek, da bi bila Srbija zapletena v zaroto. Srbija hoče z Avstro-Ogrsko dobre odnošaje.

× × ×

Kako je cesar sprejel obvestilo o napadu.

Neka oseba iz cesarjeve okolice, ki je bivala v Išlu, ko je došlo iz Sarajeva poročilo o napadu, opisuje v »Az Ujsagu« zanimivosti, kako je cesar sprejel poročilo o strašnem napadu. Cesarja je obvestil o napadu generalni pobočnik grof Paar, ki se je mudil nad pol ure v cesarjevem kabinetu. Ko je prišel iz kabinečne pisarne, je s solzami v očeh rekel: »Njegovo Veličanstvo je ukazalo, da odpotujemo.« Grof Paar je bil tako razburjen, da je svojo čepico pustil v kabinetu. Cesar prvi trenutek strašnega poročila ni mogel verovati, potem si je pa pustil natančno poročati o napadu. Sedel je s sklonjeno glavo in si je večkrat s tresočo roko obrisal oči. Nato je vstal in rekel: »Bog, kaj moram še vse doživeti!« Preteklo je nekaj minut. Grof Paar je stal na svojem mestu. Cesar je zopet rekel: »Ti ubogi otroci! Moj Bog! Ti ubogi otroci!« Končno je cesar rekel, da naj vse za potovanje na Dunaj pripravijo in pristavil, da želi ostati sam.

Otroci pokojnega nadvojvode.

Iz neposrednje okolice otrok pokojnega prestolonaslednika poročajo, da so se po pretresljivih prizorih prve bolesti ubogi obžalovanja vredni otroci nekoliko pomirili. Pač se jokajo in tožijo, postali so pa bolj tihi in hvaležno sprejemajo tolažilne besede nadvojvodinj Marije Terezije in Marije Anuncijate. Bilo je ganljivo, ko je predvčerajšnjim 13 letna princezinja Zofija s solzami v očeh, toda z globoko udanostjo v božjo voljo rekla: »Bog je že tako ukrenil, da nam je vzel papa in mama skupaj. Kajti papa bi ne mogel živeti brez mame in mama ne brez papa.«

Podatki o velikosrbski zaroti.

Pri budimpeštanski policiji se je prijavil hrvatski dijak Grčak, ki je izjavil, da pozna vse niti velikosrbske zarote. Načelnik detektivov je Grčaka natančno izprašal. Trdi se, da je podal Grčak zelo obtežilne podatke o vojakih, ki se nahajajo v eksponiranih stališčih, o trgovcih in o odvetnikih in o članih srbske skupščine. Grčak trdi, da nameravajo zarotniki izvesti še druge napade.

Nov zarotnik prijet.

Sarajevo. V četrtek popoldne so našli pri Srbu Gavru Črnogorčeviču bombo kragujevaškega izvora in browning-revolver. Črnogorčeviča so aretovali.

Napadalec Princip.

Na kak način so morilcu Principu vzbudili častihlepje in ga nahujskali k umoru, kaže odkrito belgrajski »Mali Journal«. Ta list priobčuje faksimile s podpisom Gavrila Principa, ter poroča, da je bil pri nekem Spasoje Svetkoviču na hrani, za katero mu je ostal dolžan od 29. avgusta lani 18 dinarjev. (Iz v Sarajevu je imel nenadoma veliko vsoto denarja v zlatu!) Princip je napram svojemu delodajalcu ponovno tožil, da ga ne marajo sprejeti kot četaša. Ko mu je pa Svetkovič rekel, naj ne misli na »junaška pustolovstva«, ker zanje ni sposoben, mu je odgovoril Princip: »Končno moram vendarle ustvariti kako veliko delo.« Morilec je svojo »junaško pustolovščino« tudi izvršil...

Rajna vojvodinja Hohenberg dan pred umorom.

Piše se nam iz Litije:

»Pošiljam eno sliko prestolonaslednikove družine. Slučajno je bila v Sarajevem v samostanu »Detinstva Jezusovega« naša župljanka Mar. Hostnik isti dan pred umorom, 27. junija. »27. junija je prišla v samostan soproga prestolonaslednika, pozdravljala ljubeznjivo prebivalke samostana, vsaki podala in stisnila roko, priporočevaje se v molitev: »Molite zame in za mojo družino!« Božala je otroke. Dala je vsem za spomin fotografijo.« — (Tako piše doslovno naša župljanka. Poslala je tudi priloženo fotografijo, oziroma razglednico, ki je ena izmed onih, ki jih je lastnoročno razdelila. Prejel sem dve, eno torej Vam pošiljam, eno pri̇hranim za-se.)

Protisrbske demonstracije na Dunaju.

Kakor se je šele zdaj dognalo, so 2. t. m. v II. okraju ljudje napadli gručo 20 srbskih dijakov, ki so jih strašno pretepli. Dva kočijaža sta bila po Srbih s korobačem. Dijaki so morali pobegniti. Lastnik hiše, v kateri stanuje srbski poslanik, je energično protestiral, ker je poslanik razobesil srbsko zastavo, češ, da zanj poslanik ni ekstorialen, marveč le stranka. Poslanik je izjavil, da ni izobesil zastave, da izziva, marveč v znak sožalja, in da jo popoldne, ko bodo mrliča blagoslovili, zopet umakne. Tudi 3. t. m. se je zbrala velika množica, da demonstrira pred srbskim poslaništvom. Policija je izpočetka svoj kordon tako potegnila, da demonstranti niso mogli priti v bližino poslaništva. Mladi ljudje so metali proti policiji pokalne žabice in so žvižgali. Policija jih je večkrat razkropila. Oficiozni »Fremdenblatt« objavlja članek, v katerem graja demonstracije pred srbskim poslaništvom in pričakuje, da bo prebivalstvo le mirno in tiho žalovalo. Pri srbskem dunajskem poslaniku se je oglasilo veliko Srbov, ki so bili radi sarajevskega zločina odpuščeni iz službe. Poslali jih bodo nazaj v Srbijo. Deželni načelnik fcm. Potiorek je ukazal policiji, da naj takoj izženejo srbske dijake, ki niso v Sarajevo pristojni. Izgnali so 25 srbskih dijakov.

Vojaške funkcije sedanjega prestolonaslednika nadvojvode Karla Franca Jožefa.

Sedanji prestolonaslednik nadvojvoda Karel Franc Jožef je zdaj še podpolkovnik in bataljonski poveljnik v 39. pešpolku. Vojaški krogi sodijo, da bo kmalu moral drugo nalogo prevzeti. Sicer prestolonasledniku ne nameravajo takoj podeliti tako visokega vojaškega čina, karšnega je imel rajni prestolonaslednik in mu tudi ne pridele sedanje vojaške pisarne rajnega nadvojvode Franc Ferdinanda s sedanjim zelo velikim osobjem, pač pa je gotovo, da bo v šarži kmalu povišan in da bo hitrejše avanziral, kakor so do zdaj mislili, da bo spoznal vojaško službo tudi na višjih vojaških mestih. Dobil bo vojaški štab svetovalcev, ki jih vzamejo najbrže iz vrste častnikov obstoječe vojaške pisarne rajnega nadvojvode Franca Ferdinanda, ki se seveda razpusti. Dosedanji načelnik pisarne generalnega nadzorstva se najbrže prideli nadvojvodu Karlu Franc Jožefu.

Prevoz trupel prestolonaslednika in njegove soproge po slovenski zemlji.

O častnih manifestacijah slovenskega ljudstva pri vožnji trupel sarajevskih žrtev po slovenski zemlji na Dunaj smo dobili še naslednja poročila:

Rakek. Vrnivši se s kolodvora domov so vsi skupno pred kapelo presv. Srca Jezusovega v Lazih na glas molili za ponesrečeno cesarsko dvojico in njujin večni mir in pokoj.

Vrhnika. Ko je vozil mimo nas brzovlak z rajnim prestolonaslednikom in njegovo rajno soprogo, se je zbrala na kolodvoru na Verdu obilna množica vrhniškega občinstva, da skaže zadnjo čast umrlima. Zastopan je bil občinski odbor po županu in enem odborniku, zastopane so bile vse naše organizacije. Prišla je tudi šolska mladina pod vodstvom svojega učiteljstva. Navzoči so ob prihodu vlaka pokleknili in marsikomu se je utrnila solza žalosti nad rajno visoko dvojico. — V ponedeljek se vrši slovesna sv. maša zadušnica za rajnima, katere naj se udeleže v obilnem številu člani in članice naših organizacij.

Iz Litije se nam poroča: Da se dostojno počasti rajni prestolonaslednik na zadnji poti po naši slovenski zemlji, sta županstvo Litija in Šmartno izdali v sredo oklic na občinstvo s pozivom, naj se v prazničnih oblekah zbere na kolodvoru v Litiji, in ko pride dvorni vlak mimo, naj ljudstvo poklekne in moli. Trgovcem in obrtnikom kakor tudi tovarnam se je razposlala okrožnica z vabilom, naj med tem časom, ko bo ljudstvo zbrano na kolodvoru, zaprto trgovine in naj se povsod z delom preneha. Tudi se je odredilo, da šolski otroci z zastavo pridejo na kolodvor. V četrtek so ustavile tovarne delo od poldne do treh popoldne. Trgovine so bile zaprte od ene do treh. Velike množice ljudstva od blizu in daleč so v črnih oblekah prihajale na kolodvor. Litija sama se je takorekoč izpraznila. Kaj nemilo pa je dirnilo občinstvo, ko so bili proti pričakovanju vsi dohodi pred kolodvor zaprti in zastraženi z orožništvom, katero je imelo nalog na peron samo uradnike in duhovščino spustiti, vsem drugim je bilo prepovedano. Poleg velikanske množice ljudstva je stala pred zaprtimi vhodi vsa šolska mladina iz Litije in Šmartna pod vodstvom učiteljstva z zastavo. Deputacije društev z zastavami in v kroju. Ker je pred kolodvorom ogromno prostora in bi še toliko ljudstva lahko ondi se razpostavilo, žandarmerija naj bi samo za red skrbela, nam je taka neumestna odredba na deželi nerazumljiva. Litijski župan je nato posredoval, da se je tik pred

---

tam. Tam bo treba še napornega dela.« Odgovoril sem, da rad delam, da pa pri svojih službenih obveznostih ne morem vsega zmagovati, potolažil me je: »Sčasom se bodo razmere zboljšale; za sedaj se šele vse poraja in marsikje se pojavljajo nejasnosti. Le potrpite!«

Ta vsprejem je bila zadnja prilika, ob kateri sem bil z nadvojvodo Francom Ferdinandom osebno v dotiki. Ravno letos smo ga pričakovali na Kranjsko. Drknil je po naši zemlji, hiteč k vojaškim vajam, a prišel nazaj — — mrtev mož.

Človeku, ki je imel ponovno priliko, občevati s tem velikim blagopokojnikom, se krči srce, da je ta duševni velikan, ta dobrohotni princ podlegel gnjusni zavratnosti podlo - strastnega mladiča omejenega obzorja. Vrzel, ki jo je napravila morilčeva svinčenka, se ne bo dala tako hitro zadelati. Izkusili bomo kmalu, kaka izguba da je zadela našo širšo in ožjo domovino. Širokega obzorja, čilega duha, krepke inicijative, mirne vztrajnosti, zavedne smotrenosti, možate samostojnosti, očetovske dobrohotnosti — in vse te vrline so krasile blagega rajnika — teh bomo pogrešali na marsikakem mestu.

Potrti in s solznimi očmi se obračamo proti dedni kronovini Nižje Avstrije, tja kjer stoji na bajnem ozemlju mal mavzolej, ki krije zastalo preblago srce. Slovenci bi imeli mnogo povoda, romati ob grob svojega zaščitnika in mu s tem skazovati svojo hvaležnost.

dohodom vlaka spustila šolska mladina na peron in deputacije v kroju z zastavami in nekatere druge osebe. Med zvonenjem so se zbrali na kolodvoru: uradništvo, duhovščina, zastopniki občin in deputacije Orlov in Marijinih družb z zastavami ter zastopniki požarnih bramb in več odličnjakov. Posebno lep vtis so napravili otroci v špalirju, ki so metali cvetke proti vlaku. Množica sama je pa morala gledati izza plota na progo, po kateri je imel priti vlak, medtem ko je bil prostor pred kolodvorom skoraj prazen. Ljudstvo je bilo lahko užaljeno v svojem čustvovanju. Ko je vlak prišel mimo, je šolska mladina klečeč v vrsti metala cvetje proti vlaku; množica pa, tu in onstran plota, je nemo odkritih glav gledala vlak in gotovo ni bilo nikogar, ki bi mu ne zaigrale solze v očeh. Potrti in molče so se ljudje polagoma razšli.

Brezovica. Iz naše župnije so bili ob transportu pokojnega prestolonaslednika zastopani na kolodvoru Brezovica: Marijina družba z zastavo, III. red sv. Frančiška z zastavo, izobraževalno društvo, učiteljstvo, c. kr. poštni urad, županstvo. V soboto, nedeljo in ponedeljek se bo zvonilo in v ponedeljek se bo opravil slovesni »Requiem«. Iz zvonika, šole in pošte vihrajo črne zastave. — Dne 29. junija po litanijah je bilo v izobraževalnem društvu predavanje o preveliki nesreči.

Polšnik. Visokima mrličema je prišla oddaleč skazat zadnjo čast skupina iz Polšnika: duhovnik, šolski voditelj, orožništvo, šolska mladina.

Radeče pri Zidanem mostu: Županstvo je potom okrožnice povabilo občinstvo in urade na Zidani most povodom prevoza, na kar se je občinstvo polnoštevilno udeležilo, kar je vladni zastopnik iz Celja dobrovoljno na znanje vzel, obenem dvornemu maršalu sporočil, ki je obenem zahvalo izrekel.

Trbovlje: Trbovlje so zavite v obleko žalosti. Iz vsake hiše in iz vseh poslopij visijo črne zastave. Pozdrav na kolodvoru je bil velikansk. Občinski odbor, vsi uradniki, duhovništvo, Orli, veteranci in ognjegasci, zastave v črno ovite, ogromno ljudstva. Vse se je odkrilo, ko je peljal vlak mimo in peljal truplo našega najboljšega gospoda. Na gričih so ljudje pokleknili in molili za dušni mir rajnega nadvojvode. Vsako oko je bilo rosno, ko so zvonovi peli zadnji pozdrav v slovo. Drugi dan je bila sv. maša zadušnica z asistenco, katere se je udeležila vsa šolska mladina z učiteljstvom, občinski odbor, uradništvo in številno občinstvo v velikanski udeležbi. Isti dan je bila izredna občinska seja, kjer je v vznesenih besedah gospod župan govoril rajnikoma v slovo.

Teharje. Dvorni žalni vlak je pozdravila na Teharjih ob 3. uri 10 minut šolska mladina teharske šole z učiteljstvom in duhovščino, pred vasjo, v Štorih uradništvo, tovarne in šolarji, v Prožinu množica ljudstva. Tri šole imajo v petek ob 7. uri žalno sv. mašo. Raz stolpa župnijske cerkve vihra črna zastava. Žalni vlak so spremljali žalni glasovi župnijskih in podružničnih zvonov skozi eno uro.

Obsedno stanje v Slavonskem Brodu. Ker so se v Slavonskem Brodu včeraj zopet ponovile protisrbske demonstracije in ker so bila vsa srbska poslopja opustošena, je bilo tudi v Slavonske mBrodu proglašeno obsedno stanje.

Dnevne novice.

+ **Za čisto mizo.** Danes opoldne so položili nado hrvaško-slovenskega naroda v grobnico v Artstettnu. Presvet nam je bil pokojnik, da bi ob njegovi krsti pisali kaj drugega kot samo o žalnih dogodkih. Informirali smo javnost o vsem točno. Naši politični nasprotniki na slovenskih tleh pa so tudi ob tem dogodku — pravzaprav v škodo svojih čitateljev — takoj pokazali, da ne morejo biti par dni brez napadov na nas. Mi doslej nismo reagirali. Danes bilježimo le, da se je »Dan« po atentatu povzpel do bojnega klica samo proti slovenskemu »klerikalizmu«, proti »klerikalni slovenski stranki«. »Dan« je klical: »Vse, kar pošteno in pravično misli, v boj za resnico in pravico, v boj proti izvržkom našega naroda, v boj proti cinični, do kosti korumpirani klerikalni stranki, ki v družbi z največjimi našimi sovražniki kliče rablja nad vse, kar ni klerikalno na slovanskem jugu.« »Narod« je pisal tako netaktno, da je bil parkrat konfisciran. V liberalnem časopisju pa skoro same psovke proti »klerikalcem«! »Klerikalce« so psovali radi tega, ker se je razburila ljudska duša v Sarajevu nad atentatom, kakor bi se razburila drugod, ko bi se kaj tako podlega zgodilo! »Dan« je lagal, da je bilo v Sarajevu 200 Srbov zaklanih, demonstrantje v Sarajevu so v »Danu« vse, samo ljudje ne, to je bila sama »sodrga«. — S takim imenom pa to časopisje te dni ni nikdar počastilo tistih, ki so napad na prestolonaslednika izvršili in ki za tem napadom stoje. To časopisje je iskalo vzroke napada z raznimi opravičili, iskali so vzroke napada celo v preganjanju — velesrbske propagande. Treba je sedaj najodločnejše povedati: kdor si upa na katerikoli način izgovarjati sarajevski atentat, kdor daje takim stvarem v svojem listu prostora, ta dela dalje na zbeganje mladine in ljudstva! Take škodljivce slovenskih interesov je treba zapoditi proč iz javnega življenja! Ljudje, ki so trpeli »Danovo« pisavo, in jo še trpe, ne smejo imeti prostora na naših šolah med našo mladino. Ne preveč — premalo se je doslej videlo velesrbsko propagando, to propagando, katero vodi framazonska loža v Belgradu in katera je atentatorjem obesila spredaj srbske trobojnice, da ji je padel za žrtev prestolonaslednik, veren katoličan. Boj proti tej propagandi ni boj proti srbskemu narodu kot takemu — ta narod bi bil stokrat srečnejši, če bi se iznebil teroristiške politike belgrajskih kavarn, iz katerih vodijo srbsko politiko s framazonstvom in anarhizmom napojeni ljudje. Res pomilujemo tiste Slovence, ki si od velesrbske propagande kaj obljubujejo! Srbski »Dnevnik« o srbskih ciljih popolnoma pravilno piše: »Bosansko pitanje je samo odloženo. Srbski narod mora, da se sprema na strašnu osvetu! I ona mora neminovno nastopiti. Bosna in Hercegovina se morata osloboditi avstrijskega jarma!« Za ta plen se gre Srbiji! Smoter Srbije je v popolnem nasprotju z interesi Slovencev in Hrvatov. Zato pa nas prav nič ne straši, da nas kak »Dan« dolži »denuncijacij«, ako smo n. pr. povedali, da se je vršil na Dunaju shod jugoslovanskih nacionalistov. Zakaj neki se »Dan« tako boji, da bi se to ne smelo vedeti? Mi odločno odklanjamo vsako skupnost s to gospodo, katere glasilo »Jugoslavijo« urejuje priznan prostozidar, ki smatra za svojo največjo čast, da je izstopil iz katoliške Cerkve. **Mi nismo in ne bomo pustili s slepomišenjem naše mladine in našega ljudstva zavajati!** Vedno odločnejši moramo biti, da se obvarujemo kuge, ki rodi za Jugoslovane vedno bolj zle posledice. **Treba je napraviti čisto mizo** in če je to »Danovcem« in drugim, ki za njim stojijo, prav ali ne. Ob grobnici mrtvega prestolonaslednika hočemo potrditi, da so resnične njegove besede: »Die Südslaven an der Adria sind die beste Stütze der Monarchie.«

+ **Velesrbstvo.** Vsak, kdor ima še normalne možgane, mora zdaj uvideti veliko nevarnost velesrbske ideje. Sarajevski zločin jo je pokazal v bengalični luči. Srbija se je osvobodila turškega jarma, zdaj je zavojevala tudi bulgarsko Makedonijo, hlepi po Albaniji, in ker je imperializem tak, da, čim več ima, tem več še hoče, izteza svoje roke po Bosni, Dalmaciji in Hrvatski. Za Slovence pa Srbom čisto nič ni; mi naj bi postali daritvena ovca na oltarju namišljenega bodočega velesrbskega cesarstva. Velesrbi bi nas le radi zmešali, da bi ves jug tembolj zrevolucijonirali, potem naj nas pa pobašeta Piemontezar ali pa Prus. Pod to nacionalistično firmo pa menijo belgrajski svobodomiselci, da bi lahko tudi naše ljudstvo posvobodomislili, pri čemer jim vse jugoslovansko svobodomiselstvo pomaga. Naš zdravi narod pa temu ne sledi in nikoli sledil ne bo, ker noče biti žrtev načrtov, ki naj koristijo drugemu narodu, kateri ni z nami ne ene vere, ne iste kulture. Slovenci hočemo mogočno Avstrijo, in če se vsi Jugoslovani pod habsburškim sceptrom združijo, nam bo le prav; da bi se pa razbila Avstrija zato, da bi samo Srb zavladal in druge Jugoslovane tlačil, nas pa našim najhujšim sovražnikom izročil — to morejo želeti in odobravati le norci, kar pa Slovenci in Hrvati po svoji ogromni večini, hvalabogu, nismo. Pa tudi sentimentalni nismo, da bi se velesrbstvo širilo v naših deželah pod krinko napačne obzirnosti. Odločno smo vsekdar bili in bomo za pravico vsem narodom; razbijanja in nezakonitega preganjanja tudi nismo zagovarjali in ga ne bomo, vemo tudi srbsko ljudstvo ločiti od velesrbskih četašev in bombašev. Toda vsak človek bo razumel, če se je dobro, zvesto hrvatsko ljudstvo v Sarajevu ob strašnem zverinskem atentatu razburilo! Kdo bi se pa ne bil! In še masa! Saj je bil rajni up, najsvitlejša nada Hrvatov! In se ne bo li zgražalo ljudstvo, če brezsrčna bestija ne prizanese niti plemeniti ženi, materi otrok, vzoru čednosti, kakor je bila rajnica! Res, da je dober del srbskega kmeta v Bosni in Banovini lojalen, a žal ima velesrbska ideja več vidnega efekta, vsaj še danes. Vsled tega pa si Hrvati in Slovenci po pravici mislimo, da bi s favoriziranjem Srbov podpirali le velesrbsko idejo, in zato zahtevamo podpiranje lojalnega katoliškega slovenskega in hrvatskega ljudstva, ne da bi zagovarjali krivice proti drugim. To je torej naše čisto jasno stališče, katerega ni mogoče napak razumeti.

+ **Velikosrbska propaganda se mora streti.** »Information« z dne 3. julija piše iz jugoslovanskih krogov: »Kdor more svoj pogled odtrgati od neizrekljivo žalostne slike razdrte družinske sreče umorjene prestolonasledniške dvojice, razdrte od peklenske zločinske roke, in kdor opazi mogočno in splošno zaničevanje in obsojanje nedeljskega umora, ta bo z rastočim začudenjem občudoval patriotični duh, ki je z naravnost elementarno velemogočno silo zaplemenel v vseh naših Jugoslovanih, prostih velikosrbskega duha. Jugoslovansko prebivalstvo se je dvignilo kakor en mož, da stigmatizira strašni zločin kot nizkoten, prekletstva in smrti vreden čin. Upor Jugoslovanov proti antiavstrijski in antidinastični velikosrbski propagandi se je dvignil z brezprimerno srditostjo po vsej Bosni in Hercegovini ter Dalmaciji in noter do Ljubljane. V pokrajinah, v katerih se preje nikoli niso glasili glasovi ljudske himne, se dviga danes cesarska pesem, se dvigajo množice s klicem: »Živio cesar in država!« Hrvatje dokazujejo, da njih stari jedrnati patriotizem še živi v nezmanjšani moči, v Zagrebu izjavlja stranka prava, da ne trpi sabora, na čegar čelu stoji srbski predsednik, v Dalmaciji se odpor in bramba proti velikosrbstvu razširja od mesta do mesta, od vasi do vasi. In v Bosni sami je srd proti sovražnikom domovine zaplemenel tako divje, da je bilo treba obsednega stanja, da bi v opravičenem boju proti sovražnikom domovine ne trpel nezasluženo škode veliko dobromisleči del srbskega prebivalstva. Kar se sedaj v južni Avstriji godi, ni nič drugega kakor to, da zdravo, lojalno in patriotično Jugoslovanstvo v tla tepta in gnječi velikosrbsko propagando. Monarhiji sovražne skupine in njih voditelji in inspiratorji, so od umora v Sarajevu pač vse kaj drugega pričakovali! Upali so, da bo celokupno Jugoslovanstvo Principovo dejanje odobravalo, da bo velikosrbsko gibanje pridobilo novih tal in novega vpliva. Ravno nasprotno se je zgodilo. Velikosrbska agitacija je za dolgo časa pobita, vržena ob tla, razbita. V dneh veličastnih zmag Srbov in Bulgarov proti Turkom se je celokupno avstroogrsko Jugoslovanstvo sklenilo skupaj v navdušeni solidarnosti za bojujoče se in zmagujoče narodne brate. Srbi in Hrvati so bili enih misli in to edinost so si pristaši velikosrbske misli razlagali v svojo korist. Od nedelje se je situacija mogočno premaknila. V Sarajevu je tekla dragocena kri, prestolonasledniška dvojica je žrtvovala življenje na jugoslovanskih tleh. Ta strašna katastrofa je v Avstroogrski učinkovala kakor potres, toda pod razvalinami leži v prvi vrsti velikosrbska misel. Ko se je zgrudil v smrti, je prestolonaslednik s kaznujočim pogledom ukrotil velikosrbsko revolto in jo razpodil. Od nedelje se bore Jugoslovani celokupne monarhije za cesarja in državo proti belgrajskim morilcem in zarotnikom!«

+ **Sarajevski podžupan Vancaš o nadvojvodu Franc Ferdinandu.** Sarajevski podžupan Vancaš se je z ozirom na umor v Sarajevu o pokojnem prestolonasledniku naslednje izjavil: »Z nadvojvodom Franc Ferdinandom so ponosne nade Hrvatov, če ne zdrknile v grob, pa se vsaj pogreznile v globoko spanje. On je bil, ki je popolnoma razumeval patriotične ambicije Hrvatov, in on bi bil, ki bi nekdaj omogočil njih uresničenje. Hrvatje smo prepričani, da bi bila velika Hrvatska najmogočnejša bramba slavne monarhije, kajti na nas Hrvate je dinastija vedno računala in bo tudi vedno po pravici lahko računala. Zadovoljna Hrvatska, povečana z vsemi hrvatskimi deželami, je poklicana, da tvori najtrdnejši steber dinastije in države. Tako mislijo vsi hrvaški patrioti bodisi kjerkoli: v Bosni, Hrvatski, Slavoniji in Dalmaciji. V dno duše sem prepričan, da noben Hrvat ne bi bil zmožen dvigniti roke proti vladajoči vladarski hiši; ako jo dvigne, jo dvigne k molitvi za posvečeno osebo kraljevo in vladarsko hišo.«

+ **Za neumnost enega niso vsi odgovorni.** »Zora«, glasilo katol. akademičnega dijaštva, je objavila zadnjič nek članek, v katerem govori o našem vseučiliškem vprašanju in konča s tako skrajno nepremišljenimi in nespametnimi besedami, da so bile tudi konfiscirane. Kakor izvemo, je dotični članek — ki je podpisan — prišel v list vsled skrajne malomarnosti. Nek oblastni organ pa je bil tako hudoben, da je konfiscirani odstavek poslal »Grazer Tagblattu«, ki ga je objavil, ne da bi bil konfisciran! In sedaj hočejo nemški nacionalci iz tega kovati kapital zoper nas, navajajoč revolucionarno pobarvane besede ekscentričnega mladega člankarja proti vsemu katoliškemu dijaštvu, S. L. S. in slovenskemu narodu! To vsak razsoden človek lahko ve, da mi nespametni izbruh z ogorčenjem obsojamo, ga odklanjamo in globoko obžalujemo, ker smo od nekdaj odločni nasprotniki vsakega takega nobene mere poznavajočega, prenapetega, histeričnega radikalizma. Naša stranka glede svojega patriotizma gotovo nobenega zagovora ne rabi, pa tudi ne naše katoliško dijaštvo, ki je v svojem patriotizmu nad vsak sum visoko vzvišeno. Kaj pa naj rečemo mi o patriotizmu krogov okoli »Grazer Tagblatta«? Saj vemo, da je njihovo srce v Berolinu in da komaj čakajo dne, da bo nemški rajh segal od Belta do Adrije. In če hočemo vrniti milo za drago, kaj naj rečemo o nemškonacionalni mladini? »Grazer Volksblatt« je o »Burschentagu« v Mariboru na binkoštne praznike poročal in smo mi v »Slovencu« 10. junija dobesedno ponatisnili, da je nek burš v svojem govoru vzkliknil: **»Proč od Avstrije, od te stare, izživele, črno-žolte Avstrije, ki nosi na sebi trohli smrad minulih časov!«** In okoli njega so stali politični, sodnijski, poštni, finančni uradniki, vsi avstrijski in c. kr., toda nihče se ni ganil, da bi mladiča zavrnil! Odobravali so ta strašen govor. Pri tej priliki je govoril tudi iz Prusije k nam privandrani in iz avstrijskih denarjev plačani mariborski pastor Mahnert te-le čudne besede: **»Mi Nemci nimamo od Avstrije nič več pričakovati in naša sreča nam lahko ostane samo v najožji zvezi z Nemčijo.«** — In tako ne misli en sam nemškonacionalni burš! Zato pa je tem podleje, če nemški nacionalci zaradi zmešanosti enega sumničijo ves naš cesarju zvesti, Avstriji udani slovenski narod!

+ **Če bo Tabor »Svete vojske« na Brezjah 19. julija?** Vodstvo »Svete vojske« se je posvetovalo, če kaže po strašnem dogodku v Sarajevem imeti napovedani Tabor na dan 19. julija, kakor je bilo prvotno določeno. Splošna misel je, ker ima cela prireditev povsem praktičen in resen značaj, da to ne bo motilo obče žalosti, v katero je zdaj vse vtopljeno. **Zato se Tabor vrši, kakor je bilo napovedano, v nedeljo, 19. in v ponedeljek, 20. julija.** — Porabila pa se bo tudi ta prilika, da damo izraza brezmejni žalosti, ki nas je zadela, ter ljubezni in spoštovanju do blage pokojne prestolonasledniške dvojice. **Slovensko ljudstvo, zbrano pri resnem delu za blagor domovine v svojem narodnem svetišču, bo molilo za večni mir blagopokojnikov, na tak način nam ugrabljenih, ter za blagor in srečo tako strašno udarjene domovine.** — Vsi prijatelji ljudstva so vljudno naprošeni, ljudstvo opozoriti in gorko povabiti, da številno prihiti na velepomembni Tabor.

+ **Iz Tržiča.** Tržni občinski odbor je imel pretekli četrtek sožalno sejo povodom umora presvitlega prestolonaslednika in njegove plemenite soproge. Občinski odborniki so prišli k seji v žalni obleki. Raz premnogih javnih in zasebnih hiš vise žalne zastave. Gosp. župan Fr. Ahačič se je v vznesenih besedah spominjal pokojnega Franc Ferdinanda, poudarjal zvestobo in udanost trškega prebivalstva napram habsburški dinastiji in prestolu. Končno je prebral sožalno brzojavko, ki se je odposlala ekscelenci baronu Schwarzu v Ljubljani. — Obenem sta izrekla sožalje občinska odbora Kovor in Sv. Katarina po svojih županih. — V ponedeljek ob 8. uri bo slovesni requiem v župni cerkvi.

+ **Slovenski socialisti in sožalnica občinskega sveta.** Kakor smo čuli, se je zastopnik socialne demokracije v obč. svetu ljubljanskem odlikoval s tem, da ga niti, ko je obč. svet imel žalno sejo o pokojnem prestolonasledniku, zraven ni bilo. Pa da bi bil vsaj opravičil svojo odsotnost. Tako pa je smatrati njegovo odsotnost kot vse obsodbe vredno, žaljivo, grdo netaktnost in demonstracijo. Ko je pred par leti umrl na Dunaju socialistični vodja Schuhmayer kot žrtev atentata, je slovenska socialna demokracija plavala v solzah in sožalnicah. In če se prav spominjamo, je Etbin Kristan celo na Dunaju pri pogrebu zastopal slovenske socialiste. Sedaj pa, ko je umrl prestolonaslednik, pa tako netaktno demonstrirajo! Ali so morda atentati in taki zločini dvoje vrste? Če se je spodobilo pokazati svoje ogorčenje in sožalje za smrtjo Schuhmayerjevo, ali to gre manj ob smrti avstrijskega prestolonaslednika? Kako je bila soc. demokracija ogorčena, ko je bil v Gradcu od porotnikov oproščen krojaški pomočnik, ki je lačen streljal na voditelja graške stavke krojaških pomočnikov. Napovedala je radi te razsodbe graških porotnikov kar generalni štrajk. To dvojno stališče soc. demokracije je povsod treba tolmačiti ljudstvu. Vidi se, da ima socialna demokracija kaj čudno dvojno mero. S to mero ne more meriti noben dostojen človek.

+ **Shod v Begunjah.** V Begunjah na Gorenjskem je imel shod poslanec I. Piber na praznik sv. Petra in Pavla

v občinski dvorani. Gosp. poslanec je v obilem številu zbranim Begunjčanom obrazložil skoraj vse postave, sklenjene kmetijstvu v korist. Zlasti so s posebno zadovoljnostjo sledili izvajanjam glede planinske in pašniške postave. Po tej postavi bodo Begunjčani zboljšali svoj planinski pašnik »Drago« s pomočjo državne in deželne podpore. — Posebno so pokazali svojo zadovoljnost zaradi sklenjene postave glede ograj, cestnega in šolskega zakona. Na drobno je pojasnil g. poslanec deželne finance in njih pokritje. Ovrgel je vse liberalne laži, ki so jih, in jih še trosijo brezvestni agitatorji po deželi. Begunjčani so rekli, sedaj vsaj vemo, kje da je resnica, in smo hvaležni za vsa pojasnila. Gosp. poslancu so zatrjevali hvaležnost in zaupanje ter ga prosili, naj kmalu pride med nje ter jim pojasni pereča vprašanja in da primeren pouk, kar je isti tudi obljubil.

+ **Sramota!** Glasilo goriškega deželnega glavarja prošta dr. Faidutija »d'Eco del Litorale«, je te dni opetovano začelo sumničiti goriške Slovence nelojalnosti ter spravlja vse to v zvezo z zločinskim napadom na našega pok. Fran Ferdinanda. To sumničenje je tako podlo in grdo ter izvira iz tako umazanih inštinktov, da v teh resnih momentih, ko pokojno dvojico komaj že krije črna prst, nikakor nočemo reagirati. Preveč pietete čutimo do pokojnega nadvojvode. Naj bodo pa prepričani gospodje okoli »Eca«, da bo naš odgovor skelel tako, kakor ne pričakujejo. Sramota listu in vsem okrog njega, da se v tako resnih momentih ne znajo brzdati! Niti »Corriere« ne piše tako. Celo ta list ima več pietete.

+ **P. Hristov v Rimu.** P. Hristov se s svojim škofom M. Petkovom od 26. junija dalje mudi v Rimu. Uredil bo mnogo zelo važnih cerkvenih zadev. V Rimu se zelo zanimajo za njegovo delovanje. Bil je že od več kardinalov sprejet v avdijenci. Sprejet bo tudi od sv. očeta. Okoli 20. julija bo odpotoval iz Rima ter se med potjo ustavil v Ljubljani.

— **»Zločin v Sarajevu.«** Pod tem naslovom izide prihodnje dni lična knjižica z dvema krasnima slikama, porabnimi tudi za okvir, in nad 30 drugimi slikami, ki bo obsegala poleg natančnega opisa tragičnega dogodka v Sarajevu tudi natančen življenjepis pokojnega prestolonaslednika in njegove plemenite gospe soproge. Opisane in pojasnjene bodo poljudno tudi vse pogrebne slovesnosti od Sarajeva do grobnice pokojnih nesrečnih žrtev v gradu Artstettnu. Cena lično opremljeni knjižici bo 70 vin. za izvod, po pošti 80 vin, Pri večjih naročilih da založništvo do 100 izvodov na vsakih 10 po en prosti izvod, nad 100 pa na vsakih 20 po tri proste izvode. Naročila sprejema Katoliška bukvarna v Ljubljani.

— **Iz Tržiča.** V hranilnico in posojilnico (v kaplaniji) je bilo letošnjih prvih šest mesecev vloženih 63.094 K 84 vin., dvignjenih pa 45.918 K 21 vin. Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%. — S 1. julijem smo dobili novega organista g. Niko Loboda, ki je prišel iz Radovljice. — Novi dom bo otvorjen koncem avgusta ali začetkom septembra.

— **Cesar** je daroval prostovoljnemu gasilnemu društvu v Stopičah, okraj Novo mesto, 200 K iz zasebnih sredstev.

— **Poročil** se je danes popoldne v Kranju g. Fr. Emer, c. kr. inžener pri okrajnem glavarstvu v Kranju, z gdč. Anico Šavnik, hčerko župana mesta Kranj Karola Šavnika.

— **Nadvojvoda Fran Ferdinand** je s svojo rodbino nameraval letos obiskati tudi Dolenjsko, posebno Novo mesto in samostan Pleterje.

— **Nemški patrijotizem.** V Mariboru so razobesila črne zastave skoro samo javna poslopja. V Gradcu je bilo tako malo črnih zastav, da je časopisje moralo pozivati posestnike, naj jih razobesijo več. — Slovencem takih opominov ni bilo nikjer treba.

— **Katol. slov. izobraževalno društvo v Hrušici pri Ljubljani** naznanja vsem vabljenim bratskim telovadnim odsekom »Orlom«, kakor tudi K. slov. izobr. društvom, kateri so prejeli vabila za k slavnosti, ob priliki blagoslovljenja »Našega doma«, dne 12. julija t., l., da se je slavnost vsled žalostnega dogodka v Sarajevu odložila na še nedoločen čas. Kedaj da se bo slavnost vršila, bomo pravočasno poročali v časopisih. — Odbor.

— **IX. izvestje knezoškofijske privatne gimnazije** v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano v šolskem letu 1913./1914. prinaša razpravo dr. A. Breznika »Začetno poglavje iz slov. srednješolske slovnice«. Razprava govori o glasovih in črkopisu, o rabi samoglasnikov v pisavi in izreku, o dvoglasnikih, o izreki in pisavi nekaterih soglasnikov in pravopisja in pravorečja. — Na zavodu je poučevalo 20 učnih moči. Koncem šolskega leta 1913./1914. je bilo 342 učencev in sicer s Kranjskega 316, s Štajerskega 10, iz drugih avstrijskih kronovin 2, iz Amerike 4.Po materinščini je bilo 341 Slovencev in en Nemec. Koncem šolskega leta 1913./1914. je bilo sposobnih da vstopijo v naslednji višji razred (oziroma so najvišji razred dovršili) z odličnim uspehom 85, z dobrim uspehom 198, vobče sposobnih 20, z nezadostnim uspehom 32, ponavljalni izpit se je dovolil 4, brez razredbe so 3. — Učenci se bodo vpisovali za prihodnje šolsko leto dne 17. septembra.

— **Konferenca Sodalitatis Ss. C. J.** za novomeško dekanijo se vrši v četrtek dne 9. t. m. točno ob 10. uri v kapiteljnu.

— **Slomškova podružnica novomeškega in črnomeljskega okraja** ima svoje zborovanje v Novem mestu dne 9. julija ob 11. uri dopoldne po dohodu vlaka v Rokodelskem domu s sledečim sporedom: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajničarke. 4. Volitev novega odbora. 5. Predavanje: »Varstvo domačije v prospeh tujskega prometa« — Fr. Štular. 6. Slučajnosti. — Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. Pridite vsi, ker je zborovanje zelo važno.

— **Javne telovadbe »Orlov« v Trebnjem** ne bo 12. julija, kakor je bila napovedana. Vsled splošne žalosti po rajnem prestolonasledniku in njegovi soprogi se preloži na nedoločen čas. Vršila se bo pa gotovo po istem sporedu kot je bilo rečeno, kedaj pa, bomo naznanili. — Trebanjski »Orel«.

— **Iz Novega mesta.** Dotičnemu gospodu, ki j bil nedavno v nekem javnem lokalu že drugikrat oklofutan zaradi tega, ker je pripovedoval, koliko so meščanje dolžni v »Mestni hranilnici« itd. in kojemu se je v istem javnem lokalu reklo v brk, da je denuciant in ki na vse to ni reagiral s tožbo, bodi povedano, da naj si nujno nabavi Kniggejevo knjigo o vedenju, katero naj temeljito čita ter naj nas toliko časa naj nikar ne nadleguje s svojimi neslanimi liberalno nadutimi sirovimi nastopi, dokler se ne bo priučil vsaj toliko dostojnega vedenja, kolikor ga zahteva navadna človeška družba. — Več meščanov.

— **Velik požar.** O tem se nam iz Sinjega vrha ob Kolpi še poroča: Dne 30. junija ob četrt na 11. uro ponoči je iz neznanega vzroka začelo goreti na Daljnih Njivah, pol ure od Sinjega vrha. Vnel se je skedenj posestnika Pavla Madronič, na št. 2. Že ob tričetrt na 11. uro so bile tri brizgalne iz Sinjega vrha na mestu požara, toda nič se ni dalo rešiti. Vsa poslopja osem gospodarjev, nad 30 streh, je bilo v ognju. Lesene hiše s slamnatimi strehami vse na enem kraju, pa en teden brez dežja, to je jako pospešilo požar. Obvarovali smo le poslopja, ki se še niso vnela. Požar je izbruhnil tako iznenada in naglo, da so ljudje rešili komaj golo življenje. Posestniku na št. 2 je zgorelo pet goved in dva prešiča. Drugim sedmerim so rešili edinole živino, zgorela pa je vsem krma, žito, pohištvo, poljsko orodje, vozovi, denar in obleka. Beda je strašna, tem strašnejša, ker vseh osem gospodarjev ni bilo zavarovanih niti za 3000 K, a škoda se ceni nad 50.000 kron. Usmiljena srca, na pomoč! Vsak najmanjši dar za pogorelce sprejme najhvaležnejše župni urad na Sinjem vrhu ob Kolpi, pošta Vinica, Belokranjsko.

— **Gledališke predstave** članov deželnega gledališča, pod vodstvom režiserja Danila v Kamniku in Domžalah, so se radi splošnega žalovanja odgodile.

— **Češka industrijska banka.** Dne 30. junija t. l. so znašale vloge 85,004.584 krone 4 vin. Banka pripisuje polletne obresti h kapitalu sama v svojih trgovskih knjigah in ni treba, da se vložne knjižice v to svrho posebej predlagajo; obresti se vpišejo v knjižico ob prvi priliki, ko se ta predloži.

— **V Krškem je vtonil pri kopanju** v Savi dijak Karel Marinček, ki je obiskoval 3. meščansko šolo. Kot spreten plavač je hotel preplavati Savo. Ko pride do sredine, kjer je voda zelo deroča, mu naenkrat odpovedo moči. Njegov tovariš Alojzij Mihevc je skočil za njim in ga skušal rešiti, pa bi bil tudi on kmalu utonil. Vsaka nadaljnja pomoč je bila nemogoča, ker ga je Sava hitro odnesla naprej. Truplo so dobili šele pri Podsusedu na Hrvatskem. Bil je marljiv in vesten dijak, doma iz Cerkelj pri Krškem.

— **Umrl je** na Razdrtem bivši občinski tajnik Štefan Weilgoni.

— **Promoviran** je bil danes za doktorja medicine na dunajskem vseučilišču gosp. Vladimir Brezovnik.

— **Smrtna kosa med ameriškimi Slovenci.** Umrl je v Jolietu 25 let stari Slovenec Peter Miklavčič.

IZ ALBANIJE.

K vstašem nameravajo poslati hodže, da se zopet ž njimi pogajajo. Knez bi zopet rad stopil v stik s Prenk Bib Dodom in mu je brzojavno čestital, ker se je tako dobro umikal. Isuf bej ponuja 1000 mož knezu proti 15.000 frankom plačila. Knez ne namerava Albanije zapustiti. Essad paša se baje namerava vrniti čez Bar in Skader v Albanijo, in sicer v vstaško ozemlje. Pogajanja Turtulija z Essad pašo so se baje razbila, ker je Essad paša preveč zahteval. »Giornale d'Italia« poroča, da namerava Prenk Bib Doda Albanijo zapustiti in poleti bivati ob zgornjeitalijanskih jezerih. V okolici princa Napoleona se trdi, da bo kandidiral za albanski prestol princ Roland Bonaparte, če se knez Wied prestolu odpove.

Vabilo

na

redni občni zbor

Kat. tiskovnega društva

v Ljubljani,

ki se vrši

v ponedeljek, dne 6. julija 1914, ob 10. uri dopoldne v posvetovalnici Katoliškega tiskovnega društva v I. nadstropju, Kopitarjeva ulica štev. 6.

Dnevni red:

1. *Poročilo načelstva.*
2. *Volitev odbora.*
3. *Slučajnosti.*

Odbor.

Štajerske novice.

š **Wastian oproščen.** Graško okrajno sodišče — sodil je deželnosodni svetnik dr. pl. Fritsch — je včeraj popoldne sodilo v zadevi Wastianovi, ki je bil obtožen, da je Wastian v vseučiliški knjigotržnici Leuschner in Lubensky tri knjige skrivaj utaknil v žep in ž njimi odšel. Poslovodja Herman Krakowitzer je pozneje dognal, da so ob poznejših Wastianovih obiskih zmanjkale še tri knjige, vredne 4 K, 10 K 8 v. in 3 K 6 vin. Sodnik je povedal, da so našli v Wastianovi knjižnici še 10 knjig, ki si jih je izposodil pri navedeni tvrdki. Wastian je izpovedal, da že več let nakupuje knjige pri navedeni tvrdki, večkrat je vzel knjige, pri obračunu bi se seveda pokazalo, katere knjige da je plačal in in katerih ne. Navadno je knjige takoj plačal, včasih pozneje. Kar je storil, je bilo morebiti neprevidno in nemarno, nikdar si ni predstavljal, da bi mu kaj takega očitali mogli. Priča Krakowitzer je potrdil navedbe ovadbe. Tudi priči Marija Flanderer in dr. Eydlitz sta potrdili, da je Wastian vtaknil tri knjige v žep. Sodnik je Wastiana oprostil, državni pravdnik se ni pritožil.

š **Strašna katastrofa v Gradcu. Gradec pod vodo.** Včeraj popoldne ob 6. uri se je vsula nad Gradcem toča, ki je začetkoma padala suha, nato se je pa utrgal oblak. Neurje je trajalo eno uro. Čez pol ure je bilo pol Gradca pod vodo. Celo v Herrengasse je stala voda četrt metra visoko, vdrla je v vse trgovine in v kleti. Toča je uničila vse nasade v Gradcu in v okolici. Drevje stoji golo. Po ulicah in na strehah so še ponoči ležali kupi toče. Mesto je zgledalo kakor pozimi. Poulična železnica je morala več časa prekiniti promet. Požarna bramba je bila vsa na nogah. Tudi vojaki so odmetavali kupe toče. S parnimi brizgalnami so v notranjem mestu odstranjevali vodo. Več oseb je bilo v nevarnosti, da utonejo. K sreči ni nihče po dosedanjih poročilih utonil. Ob 8. uri se je vihar obnovil, ob 10. uri zvečer se je polegel.

Ljubljanske novice.

lj **Jutri na manifestacijo S. L. S.!** Ob ½10. uri se vrši sv. maša v frančiškanski cerkvi. Zastave se postavijo pred velikim oltarjem. Po sveti maši ob 10. uri shod v veliki dvorani »Uniona«. **Na shodu govori deželni glavar kranjski dr. Ivan Šusteršič.** Gospodje poslanci in župani naj zavzamejo prostor na odru, ravnotako zastavonoše z društvenimi zastavami. Somišljeniki S. L. S. v Ljubljani in okolici, manifestujmo na najdostojnejši način za ono, kar mora vsakemu pravemu Slovencu biti sveto!

lj **Naš protestni shod in liberalno časopisje.** »Slovenski Narod« in »Dan« pisarita o »klerikalni poulični sodrgi« — tako zmerja liberalno časopisje patriotične manifestante —, ki bo baje jutri po protestnem shodu napravila pogrom na liberalce. Zato kličeta policijo na pomoč, ki naj ukrene vse potrebno, da se jim jutri ne bo treba skrivati pod postelje. Konštatiramo, da je to pisanje liberalnih listov udeležnikom shoda podlo podtikanje in sumničenje brez vsakega najmanjšega dokaza. »Pouličnе sodrge« pa v naših vrstah ni, to ima v zakupu liberalna stranka, ki jo v primernem času na ulico spusti, kakor vidimo vsake toliko časa. Krvavi navali ne spadajo v program S. L. S., ki ima na razpolago druga sredstva, s katerimi pokaže svojo voljo in svoje prepričanje. Ampak značilno je, da kliče liberalna stranka sedaj na pomoč policijske organe, katere je dozdaj še ob vsaki prili kot nepotrebne v policijske kasarne podila in njih nastop kot izzivanje na znanje vzela. To se je godilo seveda takrat, če so liberalci imeli kak »pocestni pogrom« ob raznih volitvah in drugih prilikah. Sicer bi pa privoščili liberalnim listom večkrat nekoliko takega »svetega strahu«! Današnji »Dan« je vsled slabe vesti v strahu. Zdihuje, da »Slovenec« ne dementira njegovih in »Narodovih« vesti o »pogromu«. Ljudje božji, če bi mi hoteli dementirati vsako laž liberalnega časopisja, bi morali vsak dan tiskati poseben izvod »Slovenca«, pa bi še vsega ne mogli povedati! Tista izdaja »Slovenca« bi imela približno tako obliko kot »Dan«, kadar prinaša popravke deželnega odbora.

+ **Apostolstvo sv. Cirila in Metoda.** Jutri ob 4. uri popoldne bo prof. dr. Al. Merhar v stolnici govoril o važnosti in blagoslovu Apostolstva. Govor bo zelo aktualen. Med drugim bo gospod govornik iz zgodovine razkola pokazal zanimivo zvezo med pravoslavjem in političnimi zločini. Po govoru bodo slovesne litanije.

lj **Vincencijeva konferenca Selo-Moste** ima dne 12. julija povodom praznika svoje patrone Karm. M. B. v cerkvi karmeličank ob pol 8. uri peto sv. mašo z govorom in blagoslovom. Sv. mašo bo opravil profesor preč. g. dr. Perne.

lj **Kadar žalost govori.** »Slovenski Narod« pripoveduje že par dni, da ni treba nobenih protestnih shodov v Ljubljani, ker je žalost po mestu taka, da sama govori. Ta žalost je morala biti pri nekaterih organizacijah in društvih v Ljubljani, če je »Narodu« verjeti, velika, da jih ob prevozu smrtnih ostankov prestolonaslednika skozi Ljubljano ni bilo opaziti. Torej recimo, da se bo odslej naprej ves svet držal te nove »Narodove« parole — in odslej naprej ne bomo imeli nikdar več nobenih »narodnih« shodov, ker narodna zavest sama govori, ne bomo imeli več Ribnikarjevih »protestnih shodov«, ker strankina zagrizenost sama govori. Od sedaj naprej ne bo nobenih liberalnih shodov več, ker liberalna misel sama govori. Samo enkrat so to parolo v skrinjo zaprli, namreč takrat, ko so pustili do izbruha dijaški štrajk. 500 letnico proslave vstoličenja koroških knezov v slovenskem jeziku je namreč sama govorila, zakaj je bilo torej treba dijaškega štrajka? Ker so naši somišljeniki prvi sprožili misel za dostojno proslavo 500 letnice in so slavnost naznanili, tedaj je pa vsa liberalna župa zavrela. In tako zna liberalec ob vsakem času sebi primerno pravilo najti.

lj **Tako se Ljubljana ne zastopa!** Nedavno je bilo par ljubljanskih občinskih svetnikov v Belgradu. Občinski svetnik in deželni poslanec liberalne stranke dr. Fr. Novak je na banketu govoril, da smatramo Belgrad za kulturno središče vseh Jugoslovanov. Kako more ljubljanski občinski svetnik tako govoriti? Slovenci smatramo Ljubljano za svoje kulturno središče! Ljubljanski občinski svetnik pa hoče naše kulturno središče prelagati kar izven države. Ali Ljubljančanom gre v glavo, da se s takimi občinskimi svetniki samo škoduje, ne pa koristi Ljubljani? Prav nepotrebna je bila s tega stališča tudi brzojavka ljubljanskega župana dr. Tavčarja Njegoševi slavnosti v Pragi, kjer so se zbrali izrečni in najostrejše začrtani zastopniki jugoslovanske nacijonalistiške ideje. Tako se ne zastopajo koristi Ljubljane, in proti takemu zastopstvu bo treba Ljubljančanom odločno protestirati!

lj **Ljubljanski občinski svet** ima redno sejo v torek, dne 7. julija, ob 6. popoldne v mestni dvorani. Ako bi se v tej seji ne rešile vse točke dnevnega reda, nadaljuje se seja v sredo, dne 8. julija, ob 6. popoldne. Na dnevnem redu je med drugim: A. Javna seja: Odobrenje zapisnikov zadnjih dveh sej. Poročila: o prošnji Ivana Mejača za podelitev meščanstva ljubljanskega; o predlogu obč. svet. Tomaža Novaka glede primerne označbe posameznih pisarniških prostorov na mestnem magistratu; o dopisu župana glede najetja dovoljenega posojila v znesku 1,100.000 K; o dopisu županovem glede najetja novega posojila za kanalizacijo, zgradbo novih mostov ter zgradbo tržnih lop; o dopisu županovem glede pritegnitve rezerv mest-

nega vodovoda in mestne elektrarne v pokritje tekočih izdatkov za leto 1914.; o dopisu županovem glede odobritve računskih zaključkov regulačnega fonda za leta 1908—1913, opustitve regulačnega fonda, razdružitve regulačnega odseka ter odpis dolga regulačnega fonda v mestnem zakladu; o dopisu županovem glede opustitve fonda za vzdrževanje znamenja sv. Trojice ob Dunajski cesti; o ponudbi Janka Predoviča za odkup dela mestne parcele ob mestni jami pri prisilni delavnici; o prošnjah društva »Mladike« za subvencije za društveno vadnico in za licejski gospodinjski tečaj; o prošnji društva »Domovine« za subvencijo; o dopisu županovem glede odobritve načrtov za zgradbo šentpeterskega mostu ter pooblastila magistratnemu gremiju za oddajo del za zgradbo tega mostu; glede izpremembe regulačnega načrta ob rimskem zidu na Mirji. — B. Tajna seja: Poročila: o prošnji društva nižjih mestnih uslužbencev za premembo § 36. službene pragmatike za mestno pomožno uradništvo, nižje tehnično osobje in mestne sluge; o raznih personalnih zadevah; o dopisu magistrata glede končnega imenovanja treh učiteljic na mestnem dekliškem liceju v zmislu § 5. in § 6. licejskega štatuta; o prošnjah za razpisano mesto učiteljice gospodinjstva na mestnem dekliškem liceju.

lj **Današnje slovesne sv. maše-zadušnice** za pokojnega nadvojvodo-prestolonaslednika Frana Ferdinanda in njegovo soprogo vojvodino Hohenberg, ki se je vršila na prošnjo deželnega odbora v ljubljanski stolnici ob 10. uri dopoldne, se je vdeležil deželni odbor z gosp. deželnim glavarjem na čelu, lepo število deželnih poslancev, zastopniki kmečkih občin in mestne občine ljubljanske, zastopniki cestnih okrajev in zdravstvenih zastopov, zastopniki kranjske deželne gasilske zveze itd. in vse uradništvo in služabništvo deželnih uradov in zavodov. Sploh se je udeležilo sv. maše toliko zastopnikov avtonomnih oblasti, da je bila cerkev popolnoma polna.

lj **Vojaška maša za prestolonaslednika in njegovo soprogo** se je vršila danes ob pol 9. uri dopoldne na Kongresnem trgu. Prisostvovala ji je vsa ljubljanska garnizija, kakor tudi zastopniki civilnih oblasti in veteransko društvo. Med sv. mašo je vojaštvo streljalo, z Grada pa so bobneli topovi.

lj **Prijateljski sestanek slov. katol. starešin in akademikov** se vrši v ponedeljek dne 6. t. m. ob 3. uri popoldne v rožni sobi hotela Union v Ljubljani. Na udeležbo vabi brez posebnih vabil B. Remec.

lj **Izvestje c. kr. II. državne gimnazije v Ljubljani** o šolskem letu 1913/14 prinaša nadaljevanje »Kataloga učiteljske knjižnice«, ki ga je sestavil prof. Ivan Maselj, kakor tudi predavanje ravnatelja Antona Štritosa »Ob stoletnici bitke pri Lipskem«. — Na zavodu je poučevalo obvezne predmete 28 učnih moči, neobvezne predmete pa 7 učnih moči. Koncem šolskega leta je bilo 390 učencev, in sicer iz Ljubljane 120, iz Kranjske 209, iz Štajerske 26, iz Koroške 4, iz Primorske 24, iz Dalmacije 2, iz Ogrske 3, iz hrvatsko-ogrskega Primorja 2. Po materinščini je 381 Slovencev, 5 Hrvatov in 4 Čehi. Z ozirom na bivališče staršev jih je bilo iz Ljubljane 192, od drugod 198. Za vstop v višji razred je bilo z odliko sposobnih 33, z dobrim uspehom 213, v obče sposobnih 36, nesposobnih 82, ponavljalna skušnja se je dovolila 25, nerazredovan je ostal 1.

lj **Osebne vesti z magistrata.** Stavbinski nadsvetnik g. Duffe stopi v pokoj. V popolno pokojnino se mu všteje 9 mesecev, ki mu jih manjka do popolne pokojnine. — Mestni arhitekt Koch dobi naslov stavbinskega svetnika.

lj **Razširjenje mostu čez Gruberjev kanal.** Za razširjenje tega za promet preozkega mostu je vložil, kakor smo že poročali, občinski svetnik g. Zupančič samostojen predlog. Včeraj je sprejel stavbinski odsek mestnega sveta načeloma ta predlog in bo stopil magistrat tozadevno v dogovor z deželno vlado. Zanimivo je, da je liberalno šentjakobsko prosvetno društvo prišlo za g. Zupančičem s slično prošnjo. Nekateri znajo pač samo druge posnemati.

lj **Petrov semenj za kože** se bo vršil v ponedeljek dne 6. julija t. l. in sicer kakor navadno v skladiščih tvrdke »Balkan« trg. sped. in kom. del. dr. Dunajska cesta št. 33.

lj **Nogometna tekma »Libertas« in »Ilirija«.** Jutri popoldne ob 5. uri ob vsakem vremenu tekmuje rezervno moštvo »Ilirije« z najboljšim italijanskim moštvom »Libertas« iz Reke.

lj **Umrli** so v Ljubljani: Viktor Zajec, šolski učenec, 10 let. — Tomaž Pečnikar, občinski ubožec, 71 let. — Marija Oklešen, hiralka, 77 let.

lj **Obsojen zaradi javnega nasilstva.** Včeraj je bil pri tukajšnjem deželnem sodišču obsojen zaradi javnega nasilstva Ivan Hribar, rodom iz Holmca, na 1 leto teške ječe, ker se je zoperstavil stražniku in ga ranil z nožem.

CHAMBERLAIN UMRL.

V Londonu je umrl 3. t. m. bivši angleški državni tajnik za kolonije. Izvoljen je bil za poslanca prvič leta 1877. kot liberalec, a pozneje se je Gladstonu izneveril in se je prelevil v konservativca pod imenom liberalni unionist. Zastopal je angleški imperializem in povzročil vojsko z Buri ter poizkusil uvesti obrambno carino, kar je pa konservativno stranko strmoglavilo.

Zadnje vesti.

POGREB POKOJNEGA PRESTOLONASLEDNIKA IN SOPROGE.

Pöchlarn. Posebni vlak s trupli pokojnega prestolonaslednika in njegove soproge je dospel na tukajšni kolodvor ob pol 2. uri ponoči. Trupli je blagoslovil plosanec Bauchinger. Ko se je pripeljal vlak, je nastal močen vihar, vsled česar se je mrtvaški sprevod v Artstetten zakasnil. Morali so počakati, da je hudourje prenehalo in se je pogreb nadaljeval ob svitu dneva. Ob 3. uri zjutraj so pripeljali trupli k Donavi ter ju pod vodstvom duhovščine počasi peljali k nasprotnemu bregu Donave, h kateremu so dospeli ob 4. uri zjutraj. Nato so trupli prepeljali v cerkev gradu Artstetten. Pozneje se je pripeljal dvorni vlak z nadvojvodom Karlom Francem Jožefom, nadvojvodinjo Cito, s člani cesarske hiše in otroci pokojnikov. Ob 11. uri dopoldne se je vršil v cerkvi slovesen requiem, pri katerem so zavzeli prostore v prvih klopeh nadvojvoda Franc Karel, Franc Ferdinand, nadvojvodinja Cita in pokojnikovi otroci. Ob straneh oltarja so bili za častno stražo pri krstah 12 častnikov 4. dragonskega polka in 7. ulanskega polka. Pogrebni sprevod se je po končanih cerkvenih obredih pomikal v park k vhodu v grobnico. Na čelu sprevoda je šla duhovščina, za krstami pa nadvojvoda Karel Franc Jožef, nadvojvodinja Cita, pokojnikovi otroci in ostali udeleženci pogreba. Nadvojvoda Karel Franc Jožef, nadvojvodinja Cita, otroci ter nekateri člani cesarskega dvora so pokleknili v grobnici na klečalnike, nakar so postavili krsti na določena mesta. V cerkvi gradu Artstetten je bilo 1200 raznih vencev, ki jih sedaj prenašajo v grobnico. Po blagoslovljenju trupel v grobnici, so dšli otroci, nadvovoda Karel Franc Jožef, nadvojvodinja Cita in drugi v grad. Ob tej priliki se je nadvojvoda Karel Franc Jožef zahvalil duhovščini. Nato so se odpeljali nadvojvoda Karel Franc Jožef, nadvojvodinja Cita, pokojnikovi otroci, in ostali člani cesarske hiše z dvornim vlakom nazaj na Dunaj.

Dunaj. Danes dopoldne se je tu razširila vest, da so v Pöchlarnu našli bombo. Kakor pa so takojšne poizvedbe dognale, je ta vest brez vsake podlage.

Artstetten. Tu so aretovali več oseb, ki se niso mogle legitimirati.

Pöchlarn. Ob progi, koder je vozil dvorni vlak v Artstetten, je bilo postavljenih 300 orožnikov, ki so od vsakega pasanta zahtevali legitimacijo.

Artstetten. Pogrebnih obredov v Artstettnu se je udeležil tudi bivši avstrijski nadvojvoda Ferdinand Pavel, sedaj Ferdinand Burger. Krsti so prenesli v grobnico točno ob 12. uri in je ravno ta čas močno deževalo.

Dunaj. Danes dopoldne se je vršila v dvorni cerkvi maša za pokojnega prestolonaslednika in soprogo, ki so se je udeležili cesar, člani cesarske hiše, ki se niso udeležili pogreba v Artstettenu, člani diplomacije, zastopniki civilnih in vojaških oblasti, dunajski župan dr. Weißkirchner in drugi.

OTROCI POKOJNEGA PRESTOLONASLEDNIKA NA DUNAJU.

Dunaj. Bil je pretresljiv prizor, ko so otroci videli prvikrat krsti svojih staršev. Padli so pred krstama na kolena, pretresal jih je konvulziven jok. Vsi navzoči člani cesarske hiše so jih skušali pomiriti in tolažiti. Po cerkvi je odmeval jok in vpitje ubogih otrok. Šele čez pol ure se je posrečilo jih potolažiti nekoliko.

OTROCI POKOJNEGA PRESTOLONASLEDNIKA PRI CESARJU.

Dunaj. Ko so se otroci pokojnega prestolonaslednika vrnili iz Artstettna na Dunaj, jih je cesar sprejel v privatni avdijenci in jim zagotovil, da je vse potrebno ukrenil, da bodo preskrbljeni za bodočnost.

OTROCI POKOJNEGA PRESTOLONASLEDNIKA IN NADVOJVODA KARL FRANC JOŽEF.

Dunaj. Ganljiv je bil sestanek otrok pokojnega prestolonaslednika z nadvojvodom Karolom Francem Jožefom. Nadvojvoda je bil tako ginjen, da ni mogel izpregovoriti. Nato je rekel princ Maks: »Čutim se srečnega, da je papa še videl moje šolsko izpričevalo.« Čez nekaj časa je nadaljeval: »Mama bi zblaznela vsled žalosti, ako bi vse to čitala o papanovi smrti.«

ZAKAJ CESAR VILJEM NI PRIŠEL K POGREBU?

Dunaj. »Zeit« poroča glede tega: Veliki dvorni mojster knez Montenuovo je z ozirom na to, da vojvodinja Hohenberg ni bila enaka članom cesarske hiše, odredil, **da se ima le truplo nadvojvode prepeljati v dvorno kapelo, vojvodinjo pa se ima posebič samo v Artstetten prepeljati!** Ko je cesar Viljem to izvedel, je cesarja opozoril, da je ta ceremonijel kneza Montenuovo brez vsake pietete. Nato je Montenuovo sicer izpremenil prvotni načrt, a obenem odredil, da se imata trupli prenesti na dvor brez velike vojaške parade. Ko je cesar Viljem za to izvedel, je izjavil, da ne pride k pogrebu, **ker se nadzorniku vesoljne armade, kar je bil rajnik, ne izkažejo niti pristojoče mu vojaške časti.**

DEMONSTRACIJA ČEŠKEGA PLEMSTVA PROTI PREPROSTEMU POGREBNEMU CEREMONIJELU.

Dunaj. Ker se je sprevod iz Dvora na Zapadni kolodvor vršil razen špalirja cele garnizije ravnotako preprosto kakor prvotni sprevod iz Južnega kolodvora na Dvor, je prišlo na Mariahilferci **do senzacionelnega incidenta, ki je napravil na velikanske množice ljudstva, ki so stale odkritih glav, nepopisen vtis. Tu je namreč nenadoma prispelo 120 članov najvišje avstrijske aristokracije in se vrinilo v sprevod, na čelu jim knezi Fürstenbergi, princi Lobkovici in knezi Thun-Hohensteinski, v črnih žalnih oblekah. Uvrstili so se v pogrebni sprevod neposredno za mrliškima vozovoma. Aristokracija je s tem svojim korakom ostentativno demonstrirala in obsodila nenijetetno prireditev pogrebnih izprevodov, ki so jo zakrivili dvorni uradniki. Vsled tega incidenta se je sprevod nekoliko zakasnil in sta prispeli krsti na zapadni kolodvor par minut pozneje.** Na Dunaju vlada sploh veliko ogorčenje proti odredbam dvornega maršalata. Isti je po vtiskom javnega mnenja le toliko sprevod izpremenil, da je pri povratku z dvora na zapadni kolodvor nastopila vsa dunajska garnizija, **kar prvotno niti ni bilo nameravano!**

ŽALOVANJE V AVSTRIJSKI ARMADI.

Dunaj. Povodom smrti prestolonaslednika morajo biti dva tedna vse zastave vojaških čet in trdnjav ovite v črne trakove, menjavanje straž pa se vrši brez godbe.

CESAR V ISCHLU.

Dunaj. Cesar odpotuje v ponedeljek 6. t. m. ob 8. uri zjutraj v Išl.

RAZNE NERESNIČNE VESTI.

Dunaj. Neprestano se razširjajo vesti, da so Srbi pognali v zrak avstrijsko poslaništvo v Belgradu, ali da je avstrijski poslanik iz Belgrada odpoklican, ali da je cesar obolel itd. Vse te vesti so popolnoma neresnične in brez podlage. Od zanesljive strani v Schönbrunnu se poroča, da je cesarjevo zdravje zelo povoljno in da ni nobenega povoda, domnevati kaj drugega. Vse druge vesti so neresnične.

KDO JE VODIL SRBSKO ZAROTO PROTI AVSTRIJSKEMU PRESTOLONASLEDNIKU.

Budimpešta. Iz Sarajeva poročajo »Az Ujsagu«, da je preiskava dognala, da ne vodijo niti zarote proti prestolonasledniku samo do majorja srbskega štaba Pribičeviča, temveč celo do srbskega generala Jankoviča, ki je predsednik srbske »Narodne Obrane«. — Že za časa balkanske krize so našli v strugi pri Brčki bombo, o kateri so konstatirali, da je iz srbskega arezenala v Kragujevcu.

ARETACIJE V BOSNI. — VEDNO VEČ SOKRIVCEV.

Sarajevo. V Goraždi so aretovali srbskega popa Lazarja Grčevića, ki je odobraval sarajevski zločin. Pripeljali so ga v Sarajevo. Pet orožnikov je pripeljalo v Sarajevo **dijaka Aleksandra Siariča, ki je kriv soudeležbe pri atentatu.** Aretirani so tudi dijaki Branko Milakovič, Josip Milakovič in Slavo Vrinjanin, katere je Princip obdolžil. V zaporu je tudi dijak Dane Ilič, ki je obdolžen sokrivde.

IZPOVEDBE DIJAKA GRČAKA.

(Glej 4. stran današnjega »Slovenca«!)

Budimpešta. Tu zaslišani dijak Grčak iz Zagreba je med drugim izpovedal, da je bila glavna točka zarote, ki obstoja pol leta, usmrtiti nadvojvodo Franc Ferdinanda. S tem pa zarotniška akcija ni še zaključena. Denar za organizacijo so dali srbski trgovci in deloma tudi vlada. Grčak je natančno opisal načrte srbske zarotniške organizacije in vse člane organizacije v Bosni, Zagrebu, na Sušaku in v drugih jugoslovanskih mestih. Budimpeštanski listi dvomijo o resničnosti Grčakovih podatkov.

MADJARSKI GLASOVI O DEMONSTRACIJAH V SARAJEVU.

Budimpešta. »Magyarorszagu« in »Az Estu« se iz Sarajeva poroča, da so demonstranti — Hrvati, muslimani in judje — uničili okoli 1000 srbskih trgovin in privatnih stanovanj. Škoda se ceni od nekaterih na 10 milijonov K. Srbi trdijo, da se jim je zelo veliko blaga in dragocenosti pokradlo. Oficielno se pa to odločno zanikuje. »Az Estov« poročevalec piše, da se je med drugim oplenila Mistričićeva zlatarna, velika trgovina svile in tapet itd. Pri trgovcu Crnjatoviću so po tem poročilu sneli ženi nakit. Sploh, da je množica, med katero je bilo veliko turbulentnih elementov, vse oplenila, ostalo pa porušila.

MADJARSKI LISTI SAMO KOMBINIRAJO?

Dunaj. »Zeit« trdi, da je vlada prepovedala vsakršna objavljanja rezultatov preiskave. Tozadevni telegrami se zaplenjajo in telefonski govori prekinjajo. Princip menda sploh ničesar noče izpovedati. Madjarski listi pa pravijo, da se bo po pogrebu storil korak v Belgradu.

GJORGJEVIĆ NA DUNAJU?

Dunaj. »Reichspost« poroča, da je ministrski predsednik Pašić poslal na Dunaj dr. Vladana Gjorgjevića, da razprši sum, ki ga goje višji krogi napram Srbiji.

TUDI BOSENSKI DIJAKI V UNIFORMAH.

Sarajevo. Učiteljski zbor je sklenil predlagati, da morajo nositi vsi dijaki uniforme.

PROTISRBSKE DEMONSTRACIJE V DALMACIJI.

Drniš. Tu so se vršile predvčerajšnjim protisrbske demonstracije.

PODPOLKOVNIK MERIZZI NE UMIRA.

Sarajevo. Nasproti vestem, da umira podpolkovnik Merizzi, ki je bil pri bombnem napadu na prestolonaslednika ranjen, zatrjujejo, da je zdravstveno stanje Merizzija ugodno in da bo v doglednem času zapustil bolnico.

ODPOVEDANE VOJAŠKE VAJE.

Subotica. Vsled smrti prestolonaslednika Franc Ferdinanda so odpovedani vojaški manevri.

PREPOVEDAN KINEMATOGRAFSKI FILM.

Arad. Mestni glavar je prepovedal predvajanje filma v kinematografu, ki predstavlja sarajevski umor.

NAPAD NA ANGLEŠKEGA KRALJA PREPREČEN.

London. Aretirali so neko žensko, ki je prišla v kraljevo palačo in zahtevala, naj jo puste h kralju. **Našli so pri njej dva revolverja.**

Želodčne in črevesne težkoče, zaprtje kakor tudi hämorrhoidalne bolezni igrajo važno vlogo v človeškem življenju. Posebno za one, ki so prisiljeni zaradi slabe prebave vedno rabiti sredstva, je naravna »Franc Jožefova« grenčica v malih množinah zavživana, pravi blagor. Njeno nežno učinkujoče odvajanje ne odreče niti po daljši rabi. Budimpeštanski medicinski časopis poroča o naravnost iznenadljivih rezultatih, ki so se dosegli pri nevrasteničnih, ki so bolehali v spodnjem delu života. Franc Jožefova voda se dobi v lekarnah, drogerijah in prodajalnicah rudninskih voda. —49—

Samo mati ve, kakšne skrbi dela hrana dojenčka, ako materinega mleka, najboljše otroške hrane nič ni ali če ga ni zadosti. Kolikrat si mati ne ve pomoči, kaj naj da otroku. Vestna mati pa ne dela poskusov, ampak poseže po zaupanja vrednem, davnoslavnem preparatu kakor je Nestlé-jeva moka za otroke in veselila se bode presenetljivih vspehov. — Poučna knjižica o otrokovem negovanju in poskušnjo Nestlé-jeve moke za otroke se dobiva popolnoma zastonj pri tvrdki Henri Nestlé, Dunaj, I. Biberstrasse. 5 k.

✝

Antonija Skočir naznanja v svojem in v imenu svojih otrok **Mario, Ines** in **Marcelo** ter v imenu svojega tasta in tašče vsem prijateljem in znancem prežalostno vest, da je njen soprog, gospod

Dr. Josip Skočir

c. kr. okrajni zdravnik v Črnomlju

danes ob 4½ uri popoldne nenadoma v 44. letu starosti preminol.

Pogreb rajnika bode dne 5. julija ob 5 uri popoldne na pokopališču v Vojni vasi.

V Črnomlju, dne 3. julija 1914.

Brez vsakega posebnega obvestila.

Ozirajte se

na najstarejšo domačo tvrdko

Lud. Černe, Ljubljana

52 **Wolfova ulica 3.**

Najcenejši, strogo solidni nakup juvelov, zlatnine, srebrnine in raznih ur.

Lastna delavnica za popravila in nova dela z električnim obratom.

Ure z lastno znamko „Jup".

Dobro ohranjen

GLASOVIR

se ceno proda. **Valvazorjev trg štev. 7,** III. nadstropje. 2141

Nadležne kocine

na obrazu in na rokah odstranjuje v petih minutah

dr. H. Rixa **odstranjevalec kocin**

zajamč. neškodljiv. gotov uspeh. Škatlja za K 4·— zadostuje. Razpošilja na vse strani

Kos. dr. A. Rix, Laboratorij Dunaj IX, Berggasse 17 R.

Zaloge v Ljubljani: Lekarna „pri zlatem Jelenu", parfumerija A. Kaučič in drožerija „Adrija".

Posestvo na prodaj

v Rimskih Toplicah, obsega okoli 23 oralov sveta. 10 oralov je hoste, drugo njive in travniki s sadnim drevjem. Hiša z gostilno, ena vila s 3 sobami in stekleno verando. Vzorni hlev. Oddaljeno je 3 minute od kolodvora. Proda se po nizki ceni. Več pove **Janez Sket v Rimskih Toplicah, Štajersko.** 2214 (2)

Lepo kmetijo

z 7½ ha polja, nad 2 ha travnikov, 2 ha pašnikov, 9 ha gozda in s sadnim vrtom proda Lipej Temel, po domače Gros na Proboju, pošta Žitaravas, Koroško. 2187

Prodaja cele kmetije v Garanas

h. št. 23 in 24 pri Schwanbergu. — Dne 9. julija 1914 ob 9. uri dopoldan se bode prodajalo pri okrajni sodniji v Lonču (Deutsch-Landsberg) posestvo Garanas št. 23 in 24, 50 oralov, 20 minut do farne cerkve sv. Ane nad Schwanbergom oddaljeno, obstoječe iz 2 stanovanjskih hiš, 3 podov, kleti in stiskalnice, svinjaka, hlevov za 30 glav živine, žage na vodno moč. Za letošnjo košnjo je 4 vagone sena ter vagon sadja za obrat. Izklicna cena 7000 kron. Vadij 700 kron. 7000 kron lahko ostane vknjiženih. Kupci se vabijo k dražbi. 2182

V najem se da ali pa tudi pod ugodnimi pogoji proda nekje na Dolenjskem

velika gostilna

z lepimi sobami za prenočišča, na prav lepem prostoru, v bližini nove železnice. Zraven se lahko izvršuje mesarska obrt. Vprašanja na naslov tega lista pod „Velika gostilna". 2177

Išče se

izprašani kurjač

za parne kotle (Kesselheizer) **za večjo tovarno na Gorenjskem.** Prosilec mora biti vešč slovenskega in nemškega jezika. Služba je stalna, vstop takoj. Ponudbe naj se blagovoli poslati na **g. Antona Pongratza, tovarniškega uradnika Jesenice-Fužine, Gorenjsko.** — Tudi se lahko reflektant takoj goraj imenovanemu osebno predstavi. 2207

Mladenič

star 27 let, pošten, vešč slovenskega in nemškega jezika, prosi službe kot sluga v kako pisarno ali denarni zavod. Nastop s 1. avgustom ali pozneje. Naslov **Fr. Dolinar, Dolenjska cesta štev. 32, Ljubljana.** 2204

Bencin motor

na kolesih, za 5 konjskih sil, že malo rabljen, za rabo kmetijskega društva ali večjega posestnika in **mlatilnica** boljše vrste, ki zrnje sama nosi v vrečo, se prodasta za nizko ceno. **Matija Lipar v Mengšu.** 2206

Proda se iz proste roke lepo

kmečko posestvo

na Gorenjskem ležeče tik postaje Žirovnica, obstoječe iz približno 25 oralov zemlje, lepega hišnega in gospodarskega poslopja in še ene male hišice, ter je poleg hiše lep sadni vrt, mereč dva orala. Od zemljišča pa odpade na gozde približno okrog 15 oralov in so ti gozdi lepo zaraščeni. Nadalje je njiva s približno 35 mernikov posejanja, ostanek pa so travniki blizu domačije. Ker je posestvo škoda razkosati, bi bilo najbolje, da se isto skupaj kupi. Podrobna pojasnila daje resnim reflektantom g. **Lovro Rebolj v Kranju,** kateri se pa na posredovalce ne ozira. 2202

Učenka

za špecerijsko trgovino in glavno tobačno zalogo **se išče.** Biti mora dobra v računanju in iz poštene hiše. — Vstop s 1. avgustom. — Ponudbe na **J. Kemperle, Kamnik.** 2203

Kdor rabi dobro luč, naj kupi popolno napravo za

karbitovo luč

od Franceta Borc v Šmarci, p. Kamnik. — Naprava je za 25 luči in se dobi zelo poceni. 2211

Malo posestvo na prodaj!

V prijetnem kraju **Kokrica blizu mesta Kranj** na Gorenjskem se proda iz proste roke malo posestvo obstoječe iz pritličnе hiše s sobami, kuhinjo, shrambo, hlev za prašiče in kuretnino, vse v dobrem stanju. Pred hišo majhen vrt za zelenjavo, za hišo majhen gozdiček in nekoliko njive. Posestvo se nahaja v bližini glavne ceste, solnčna lega, posebno pripravno za kakega upokojenca. Pojasnila daje **Janez Rauter,** Trst, via Giulia 6, I. 2208

Proda se iz proste roke še skoraj nova

hiša z vrtom

tik šole, 5 minut od tovarne in 5 minut od farne cerkve in železniške postaje poleg državne ceste. Naslov pove upravništvo „Slovenca" pod št. **2193.** (Znamka za odgovor.)

Skoraj nov 2212

Underwood pisalni stroj

se ceno proda **Pred prulami 23/I., Zwolinski.**

Začetniki!

Grško, latinsko, francosko, angleško, nemško, italijansko po zelo nizki ceni! — **Marija Stanič, Knaflova ulica 4. I.** 2205

Zahvala.

Za vse dokaze srčnega sočutja izkazano nam ob priliki nenadne izgube našega ljubega strica, gospoda

Josipa Vodnika

veletržca in posestnika v Spodnji Šiški

kakor tudi za časteče spremstvo blagega pokojnika izrekamo vsem ljubeznivim udeležnikom našo iskreno zahvalo, osobito pa se zahvaljujemo ljubljanskemu županu blag. g. dr. Ivanu Tavčarju, bivšemu šišenškemu županu velec. g. Josipu Seidlu, sl. čitalnici in slavnemu telovad. društvu „Sokol" v Sp. Šiški, slavn. gremiju trgovcev z načelnikom g. Samcem, slavn. trgovskemu društvu „Merkur" z načelnikom g. Lillegom, gospodom pevcem za tolažbepolno petje in vsem darovalcem krasnih vencev.

Iskrena hvala!

V Ljubljani, dne 4. julija 1914.

Žalujoči rodbini:

Knez in Gogola.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga

Mizarstvo.

Popolna spalna oprava za 2 osebi izgotovljena iz tuali inozemskega oreha ali hrasta z marmorjem in ogledalom

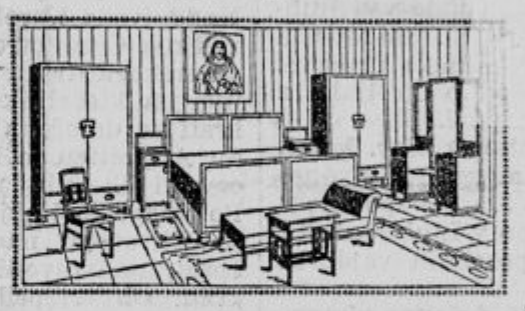

Jamči se za solidno delo.

Cene konkurenčne.

Zahtevajte najnovejši katalog, kateri obsega nad 300 modernih slik.

350 K

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Deželno dešč. graščinsko posestvo

KRUPA

2212

na Dolenjskem v obsegu ca 493 oralov, z graščino, mlinom na vodo, opekarno in bogatim fund. instruk. se ceno **proda.** Podrobna pojasnila daje **Zemljiška banka v Pragi, Graben 12.**

Zdravilišče in vodno lečilišče **kopališče Kamnik na Kranjskem**

Kamniške planine. **Železniška postaja.**

Prekrasna gorska lega, zaveten kraj, brez prahu, popoln mir, tek pospešujoč planinski zrak, poživljajoče planinsko solnce. — Vse vodno zdravljenje, utrdilni načini, solnčne, ogljikovokislinske, električne kopeli. Senčnat zdraviliški park, krasne gozdne promenade, izborna cena restavracija. Stanovanje v zdraviliškem domu in več vilah. Zmerne cene. Odlični uspeh pri **krvnih, živčnih, srčnih in pljučnih boleznih.** Prospekte daje gratis in franko **dr. Rudolf Raabe,** vodilni zdravnik. 1915 2

Vsakdo mora zadeti!

400.000 in **200.000** frankov znašajo glavni dobitki **turških srečk.**

6 žrebanj vsako leto! Prihodnje žrebanje **1. avgusta.**

475·000 oziroma **375·000** kron, ozir. frankov in lir znašajo vsakoletni glavni dobitki skupine **5 oziroma 3 izbornih srečk.**

13 oziroma 9 žrebanj vsako leto! Prihodnje žrebanje **1. avgusta.**

Mesečni obrok od K 4·— naprej. — Za cenjene naročnike določene so **nagrade in premije!** 2209 (9)

Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo"

g. Valentin Urbančič, Ljubljana 1.

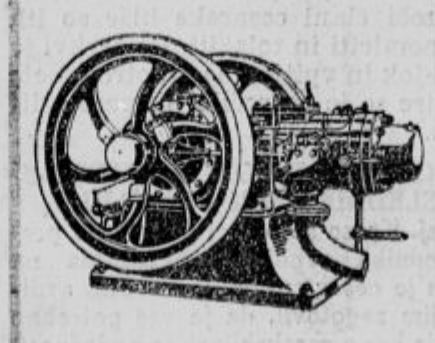

Hitra postrežba! Ugodni plačilni pogoji! Najboljše reference!

Bolinder

motorji na surovo olje

za vsaki obrat in vsaki kraj pripravni, enostavni, ceni, ekonomični, stoječi in ležeči, na mestu stoječi ali pa prenesljivi.

Bolinder družba za izdelovanje strojev Dunaj IX., Porzellangasse št. 18.

Idrijske novice.

i **Svete maše** za umrlega prestolonaslednika Franc Ferdinanda se je v četrtek, dne 2. julija, udeležila c. kr. državna realka, vsi dijaki in profesorji. Prof. Andr. Plečnik je imel ob tej priliki lep govor, v katerem je podal življenje umrlega nadvojvode, — vzor delavnega moža. V petek dopoldne pa se je mladina, ki obiskuje obe c. kr. rudniški ljudski šoli, pod vodstvom vsega učiteljstva udeležila daritve sv. maše v isti namen.

i **Poštni avtomobil** med Logatcem in Idrijo je pričel voziti s 1. julijem. Red vožnje smo objavili zadnjo soboto. Danes pa cene: Iz Dol. Logatca do Gor. Logatca se plača 60 vin., do Hotedršice 1 K 50 vin., do Godoviča 2 K, do Idrije 3 K. Iz Idrije do Godoviča 1 K 50 v., do Hotedršice 2 K in do Logatcca, Gornjega ali Dolnjega, 3 K. — V splošnjem o voznem redu ni kaj reči, pač pa bo zelo nerodno, če ne bo avtomobil pričenjal, oziroma dokončaval poti vedno pred kolodvorom. Do pošte v Dol. Logatcu s kolodvora ni ravno daleč, ampak v slabem vremenu posebno pot ni prijetna.

i **Avtomobil Idrija — postaja Sveta Lucija — Tolmin** je bil poizkusil z vožnjo, pa se baje ni izplačal. Ni čuda, saj je bil skoro popolnoma neznan. Nekoliko obvestil in reklame mora biti povsod. V tem slučaju pa še voznih cenikov ni bilo videti. In to bi bila vendar najbolj nedolžna agitacija. Tako se je pa ljudi plašilo, kako veliko da morajo plačati; povedati prav, kako da je, dasi smo bili večkrat vprašani, pa nismo mogli nobenemu, ker nismo dobili nobenega obvestila.

i **Nekaj zanimivih številk** posnemamo po državnem proračunu, ki velja za dobo od 1. julija 1914 do 30. junija 1915. Idrijski rudnik je imenitna naprava, ker preživlja lepo število družin, vrhu tega pa donaša državi prečistega čist prispevek. Redni dohodki proračunani na 4,163.000 K, redni stroški na 3,084.160 K, izredni pa na 158.500 K. Čistega dobička pričakuje država od idrijskega rudnika torej 921.040 K. — Čedna svota!

i **Dobri trije milijoni kron,** kam pojdejo, je razvidno iz naslednjega: Delavski zaslužki so proračunjeni na 1,300.000 K, stroški ob prodaji živega srebra in cinobra 46.000 K, erarični hlev 7000 K, nakup materialij (žito, drva) 670.000 K, nakup delavskega orodja (robe) in popravilo 10.000 kron, nakup oprave 102.000 K, vzdrževanje oprave 4000 K, osebne plače 211.660 K, potni stroški 6000 kron, nagrade in pomoči 25.000 K, uradniški in pisarniški stroški 5500 K, zdravstveni stroški 59.000 kron, drugi obratni izdatki 29.000 K, drugi upravni izdatki 38.000 K, šolski stroški 63.000 K, stroški za bogočastje in patronat 12.000 K, davki in doklade 330.000 K, vzdrževanje poslopij in naprav 14.000 K, stavbna popravila in adaptiranje 150.000 K, rudarska izobrazba 2000 K.

i **Izredni stroški** so namenjeni za sledeče naprave: Za centralizacijo in razširjenje strojnih naprav prvi prispevek 100.000 kron (skupno bo stalo 300.000 K), za razširjenje delavskega kopališča v žgalnici 5500 K, za razširjenje delavskega kopališča pri Jožefovi jami na »Zemlji« 17.000 K, iz zdravstvenih ozirov je namreč ločiti prostore, kjer se hrani domača in jamska obleka, za zgradbo delavskih hiš za stanovanja 30.000 K, za nakup zemljišč v rudniške namene 6000 K.

i **Zvišali** so se stroški v primeri z lanskim proračunom v poglavitnem pri sledečih postavkah: Delavske plače za 100.000 K radi dražjega pridobivanja in pomaknitve delavcev v višje stopnje, pri prodajnih stroških za 4000 K, nakupu in popravilu orodja za 1700 K, pri nakupu oprave za 72.000 K, za nagrade (tantijeme) 11.000 K, zdravstveni stroški za 6300 K, drugi obratni stroški 7000 K, šolski stroški 5000 K, bogočastni in patronatni stroški so višji za 1300 kron, ker bo radi višjih temeljnih plač doplačati toliko za šihte ob dnevih, ko imajo delavci zaslužek, dasi ne delajo (sv. Ahacij, cesarjev rojstni dan itd.), vzdrževanje poslopij in naprav 6300 K, prezidava peči in zbiralnice 114.500 K.

i **Znižajo se stroški:** erarični hlev 3000 K, nakup materialij 155.000 K, ker ne bo treba več toliko izdati za nakup naturalij, ki so jih dobivali delavci, 3840 K bo šlo manj za osebne plače in pri drugih upravnih stroških se namerava 1000 K manj izdati.

i **Za pokritje** bode preskrbela prodaja materialij, ki bo prinesla 19.600 kron (215.500 K manj od lanskega proračuna, ker se bo prodalo delavcem manj v naturalijah), drugi obratni dohodki 30.150 K, najemščina 16.500 K, glavni dohodek pa bo prodaja izdelkov. Živega srebra se namerava oddati po ceni 500 K za en kvintal 7500 q, cinobra po isti ceni 690 q, kar bo prineslo skupno 4,095.000 K. Rude se bo izkopalo okoli 1,300.000 q.

Boj za novo šolo osemrazrednico v Tržiču.

V četrtek se je sešla komisija, sklicana od c. kr. okrajnega šolskega sveta v Kranju, da se dogovori konečno o zgradbi nove šole. Navzoči so bili poleg g. okrajnega glavarja Schitnika, c. kr. okrajni šolski nadzornik Simon, zastopnik c. kr. deželne vlade nadinžener Čapek, skoro polnoštevilni občinski odborniki trga, Kovorja in Sv. Katarine. Gosp. okrajni glavar je pojasnil stališče glede nove šole. Razločno je povedal, da so slišali vsi navzoči, da sta prejšnji nemški občinski odbor tržiški in krajni šolski svet pod g. Mallyjem zaprosila osemrazrednico in zgradbo (novega šolskega) poslopja. S tem je uradno dognano in dokazano, kar sta sklenila prejšna. Vsaka druga trditev je nesramna laž. To naj si zapomnijo vsi tisti, ki hujskajo in begajo ljudstvo, kar je g. okrajni glavar tudi obsodil. — Ker se je agitiralo s tem, da naj se stara šola vzdigne za eno nadstropje, je g. glavar temu odločno oporekal, češ da se to ne bo dovolilo in bi tozadevni stroški znašali 100.000 K, kar se uvidi iz proračuna, ki ga je dal napraviti prejšni župan Mally. Pri teh stroških bi ne bilo drugega nego staro skrpucalo, kakor se je izrazil g. glavar. Po raznih intrigantih in hujskačih zapeljani Lomljani so slednjič iz dokazov g. glavarja uvideli, da je zanje mnogo bolje pristopiti za tržiško šolo nego imeti dve novi enorazrednici. Soglasno so se vsi izjavili za novo šolo. Tudi zastopniki vasi Bistrice, ki je že všolana v Tržiču, so se izjavili soglasno za novo šolo. Na predlog g. notarja se je za tržiški občinski odbor vršilo poimensko glasovanje. Vsi navzoči občinski odborniki so glasovali za novo šolo. Celo g. Kavčič, zastopnik Nemcev, ki je pobiral glasove zoper slovensko šolo, je glasoval z da. Le g. Mally je bil proti. V imenu krajnega šolskega sveta je gosp. predsednik Potokar izrazil željo, naj se vse nepotrebno pri novi šoli opusti ter pazi, da bodo stroški kar najnižji, kar so merodajni gospodje rade volje obljubili. Zastopnik c. kr. deželnega šolskega sveta je dal nato nekatera pojasnila glede načrta in proračuna. Zborovanje je trajalo tri ure. Zgradba se razpiše v nekaj tednih in se prične z delom še letos.

Vojska na Balkanu s privezanim dodatkom se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Elegantno broširana velja samo 6 K 50 h, vezana pa 8 K 50 h. Knjigo sta sestavila c. kr. profesorja Anton Sušnik in dr. Vinko Šarabon, ki sta znala v to v zemljepisnem, narodopisnem in zgodovinskem oziru izredno poučno delo vplesti toliko zanimivih dogodb, da ima ta resni, po najzanesljivejših vojaških virih sestavljen opis krvave vojske vendar skozi in skozi zabavno lice. Knjiga ima dva zemljevida, krasno večbarvno naslovno sliko, več umetniških prilog, poleg tega pa vse polno slik med tekstom, ki predočujejo balkanske pokrajine in mesta, bojne skice, vojaške dogodke, ljudstvo itd. itd. in ima glede na svoj veliki obseg in bogato opremo izredno nizko ceno. Na Balkanu še vedno vre in za umevanje bodočih dogodkov je ta knjiga nujno potrebna; istotako je pa potreben tudi veliki, temu delu brezplačno dodani zemljevid balkanskih držav, s starimi in novimi mejami, iz katerega so najjasneje razvidne vojne pridobitve posameznih držav in ogromne izgube Turčije. Na podlagi tega zemljevida bo vsak najlažje zasledoval potek starih in razvoj novih dogodkov na Balkanu. Zemljevid stane sam zase 2 K, a ga dobe naročniki celotnega dela brezplačno. Knjiga »Vojska na Balkanu« ima kot najbogatejše opremljeno slovensko zgodovinsko leposlovno delo zelo nizko ceno ter je po svoji izredno poučni ter zanimivi vsebini vredna, da si jo vsak nabavi, kdor si hoče razširiti svoje duševno obzorje.

Nečuven zločin v Sarajevu bo v podrobnostih popisan in obrazložen v posebni knjižici, ki izide v par dneh v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani, ki bo obsegala obilo slik in tudi natančen življenjepis pokojnega prestolonaslednika in njegove plemenite soproge. Knjižica bo na razpolago za malenkostno ceno in se naročila že sedaj sprejemajo.

„Slov. Straža“ potrebuje pomoči!

2 mizarska pomočnika

vajena stavbenega dela, se sprejmeta takoj v trajno delo pri **Filipu Lazar,** mizar, **Jesenice,** Gorenjsko. 2145

Za mirno stranko se išče za avgustov termin

stanovanje

z dvema sobama in če mogoče tudi s kopalno sobo. Ponudbe z navedbo stanarine naj se pošljejo na upravništvo „Slovenca“ pod šifro: **Stanovanje II/2180.** 2180

Proda se hiša

v lepi legi na Gorenjskem, 10 min. oddaljena od kolodvora, z nekaj polja in gozda. Pripravno za vsacega obrtnika. Več pove: **Fr. Alleš, krojaški mojster, Javornik, Gorenjsko.** 2127

Deklice

iz boljše hiše **se sprejmejo na dobro hrano in lepo stanovanje.** — **Glasovir v hiši.** Natančnejša pojasnila pri gospej **Antoniji Kasch, Gosposka ul. 4, II. nadstr. desno.**

VINO je zelo poceni, ker je še mnogo starega in se bliža novo. Kdor ga želi naročiti, naj se obrne na 2103

Ano Maljavac, Roč-Istra.

SIR

dobro vležan, polnomasten po K 1·60
1751 pol masten po K 1·40
ima v zalogi:

Mlekarska in sirarska zadruga v Logatcu.

Naravna

BILINSKA KISLA VODA

najbogatejši alkalični (natron litijev) kislec na Češkem. — Izborna dietetična namizna pijača. O vrednosti „Bilinske“ izvolite vprašati hišnega zdravnika. 624

Lepo posestvo

v Lazah pri Kočevju obstoječe iz koč, v kateri je urejena žgajarna, vrta, bleva, njive, travnika, pašnika in gozda se pod ugodnimi pogoji ceno **proda,** event. **odda v najem** Zelo pripravno za penzijoniste. Vprašanja staviti je na: **Mavro Fürst, Ljubljana, poštni predal 125.** 2148

Mostne, živinske in druge **tehtnice** se dobd najceneje in najsolidneje pri domači tvrdki

Ivan Rebek

stavbno in umetno ključavničarstvo v Celju. — Ceniki na razpolago, brezplačno in franko. 1200

VILA

z vrtom in nekoliko gozda v prav lepem kraju blizu Ljubljane, se radi družinskih razmer **proda.** Jako lep razgled in prahu prosta lega. Ponudbe pod **„2156“** na upravništvo „Slovenca“. 2156

Kantina Corazza

Levada (Istra) 601

VINO

belo, črno in šiljer lastnega pridelka se pošilja po jako ugodni ceni. Za pristnost se jamči.

Na izbiro pošilja tudi na deželo krasne

BLUZE krila, kostume, domače obleke, moderci, perilo in vsako modno blago.

Zelo solidna tvrdka **M. Krištofič-Bučar**

Ljubljana, Stari trg štev. 9. — Lastna hiša.

Neprekosljiva v otroških oblekcah in krstni opravi. 3730

Najboljše ogrske salame,

fino, sočno **šunko** (gnjat), **kranjske klobase, prekajeno meso, slanino** s papriko, najboljši pristni **emendolski sir** ter sladko **čajno surovo maslo** priporoča tvrdka **J. BUZZOLINI, Ljubljana, Stritarjeva ulica.**

Vsakdanje pošiljatve od najmanjše do največje množine po najnižji ceni. 2587

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobočistil sredstvo **Seydlin**

Izdelovatelj O. Seydl

Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Dobi se povsod!

Edina primorska tovarna dvokoles **„Tribuna“** Gorica, Tržaška ul. 26, prej pivovarna Gorjup.

Velika eksportna zaloga dvokoles, živalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrijonov itd. itd. 1190

F. BATJEL

Gorica, Stolna ulica štev. 2—4.

Prodaja na obroke. Ceniki franko.

Sanatorij Elizabetišče

za notranje, kirurgične in ženske bolezni (bol. postrežba sester križark).

Prosta izbira zdravnikov. — Cene zmerne. V sanatoriju moderno kopališče z vsemi zdravilnim pripomočki.

Poljanska c. 16. **Telefon št. 141**

Dijaki

iz boljših hiš se sprejmejo na zračno stanovanje, izborno hrano in strogo nadzorstvo. **Stari trg št. 34, II. nadstropje, desno.** 2185

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratnike in v to stroko spadajoče blago dobite najceneje v specialni trgovini

A. & E. Skaberné

Velika izbira: Mestni trg 10 Solidna postrežba

POZOR!

Ako hočete kupiti poceni dobro izdelano pohištvo, ima

Prva kranjska mizarska zadruga v Št. Vidu

n. Ljubljano, postaja Vižmarje ali v Ljubljani

kompletne spalne in jedilne oprave z marmorno ploščo in zrcalom od K 230 naprej. Izdelujejo se tudi stavbinska dela. Ceniki in proračuni brezplačno.

POZOR!

Sanatorij

z vsemi fizik. diet. lečili, posebno za **živčne, srčne, želodčne, ženske bolezni in bolezni prebavnih organov.**

Zdravnik-vodja:
Dr. Victor Hecht.

Kopališče

Specijalitete: Toplice z ogljikovo kislino (30°). — **Zdravljenje po Lahmannu.** — Ogromne zračne kopeli. — Zdravljenje proti debelosti ozir. suhosti. — Zračne celice. — Zdravljenje z neprestano zaposlenostjo. — Pavšalne cene.

TOPOLŠICA

„BISER JUŽNE ŠTAJERSKE“.

Proda se 2158

enonadstropna vila

z vrtom in sadnim drevjem na najlepšem prostoru v bližini Ljubljane za vsako trgovino pripravna, za 25.500 K. Poizve se pri upravništvu pod štev. **2158.**

Hiša z gostilniško obrtjo

v bližini velike tovarne, blizo Ljubljane, z 9 sobami, katere imajo v najem tovarniški delavci. Pod hišo velika klet, poleg hiše velika ledenica (zaloga piva bi se lahko ustanovila) in obenem tudi mesarija, se želi **prodati.**
Kje, se izve pri upravništvu „SLOVENCA“ pod št. **2063.** — (Znamka za odgovor!)

Opreme za neveste
od K 150·— do K 800·—.
Naročajte edinole od
Prve gorenjske razpošiljalne
IVAN SAVNIK, Kranj 152.
Največja zaloga manufakturnega in galanterijskega blaga.
Zahtevajte vzorce blaga!
Meseca avgusta izide bogato ilustrovan cenik.
1827

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivalec streh in klepar, vpeljalec strelovodov ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporoča se slavnemu občinstvu za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škriljem z

asbest-cementnim škriljem (Eternit) patent Hatschek

z izbočno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznano solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Proračuni brezplačno in poštnine prosto.
20

Automatična past za podgane

E 4·—, za miši K 3·40, ujame brez nadzorstva do 40 komadov v eni noči, ne zapuste nikakega duha in se zopet same nastavijo. Past za ščurke „Eclipse“, ujame na tisoče ščurkov v eni noči, á K 2·40.
Povsod najboljši uspeh. Razpošilja po povzetju
J. Schüller, Dunaj III., Krieglerg. 6/II.
1188 Mnogo pohvalnih in priznalnih pisem.

Österr. Waffenfabriks-Gesellschaft in Steyr.

Najprijetnejši zlet s kolesom na dopustu ali počitnicah
nudi: 1030

WAFFENRAD

najboljše kolo v monarhiji;

KOSMOS KOLO

dobro, ceno ljudsko kolo.

Katalog zastonj pri zastopniku:
Ivan Jax in sin, Ljubljana.

Kneza Auersperga adioaktivno kopališče Toplice na Kranjskem

Postaja dolenjske železnice Straža-Toplice. Akratov vrelec 38°C, ki daje nad 30.000 hl radioaktvne vode na dan. Velika kopališča, posebne in **močvirne kopeli.** Elektroterapija, masaža, s komfortom opremljene sobe, izvrstne restavracije. — Indikacije: **revmatizem, protin, nevralgija (ischias), nevrastenija, histerija, ženske bolezni itd.** Prospekte daje kopališko ravnateljstvo **Sezona od 1. maja do 1. oktobra.** 2188

Mnogo denarja prihranijo kolesarji!

K 85·— mesto K 125·— razpošiljam za reklamo **500** novih »TORPEDO«-koles na prosti tek, elegantne izvršitve, s svežo pneumatiko in triletnim jamstvom. Isti z gorsko pneumatiko K 90·—. Novi plašči K 4·—, 5·—, 6·—. Zračne cevi K 2·50, 3·—, 3·50. Popravila, emajliranje, poniklianje in vsi deli po tovarniški ceni. — **Če se sklicuje na »Slovenca« 5% popusta** na moje nizke cene v ceniku.

Tovarniška zaloga:
A. WEISSBERG, Dunaj II, Untere Donaustr. 23/III.
Ceniki zastonj. Dopisuje se slovensko. Kupčija na obroke izključena.

BRZOJAV! Le kratek čas! **BRZOJAV!**

Ravno smo dobili sporočilo da odda

I. gorenjsko skladišče manufakturnega blaga in konfekcije v Kranju

vsled zelo ugodnega nakupa spodaj navedene predmete po globoko znižani ceni in Vam ta res ugodni nakup kar najbolje priporočam. Nudi se Vam:

3 metre finega štofa (angleški vzorec) za celo moško obleko
1 srajca bela ali pisana
1 ovratnik
1 ovratnica (kravata)
2 žepna robca
1 dežnik (trpežen)
1 par manšet
1 par nogavic (žokov)
1 par naramnic, zelo močnih
in raznih stvari za nagrado.
2092

To vse skupaj stane za reklamno ceno **K 28·60.** Nobena prevara. **Samo dobro blago.** Domače podjetje. Pošilja po povzetju in se priporoča

I. gorenjsko skladišče manufakturnega blaga in konfekcije J. V. Staré v Kranju.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja,

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1913. . . . . K 170,217.149·—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1913. . . . . K 43,424.496·17
V letu 1913. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232·66

Kdor namerava življensko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastonj in poštnine prosto.

2171 *Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.*

Hotel „Avstrijski cesar“

v Ljubljani, Sv. Petra cesta štev. 5

se toplo priporoča slavnemu potujočemu občinstvu. Na razpolago nanovo vpeljana električna razsvetljava ter lepe zračne sobe. Točna postrežba, nizke cene.

K obilnemu obisku vabi ***ravnateljstvo.***

2131

DOBRO BLAGO SE SAMO HVALI!

G. F. Jurásek

vglaševalec glasovirjev in trgovec glasbil

Ljubljana, Poljanska cesta št. 13

Zaloga prvovrstnih glasovirjev, pianin, harmonijev, gosli, kitar, tamburic, citer, harmonik itd. Najboljše strune „Weichold“ in druge, ter vse potrebščine glasbil. Jamčim pismeno 10 let. Zavod za vglaševanje ter popravila glasovirjev in vsega glasbenega orodja.

Najcenejša posojevalnica.

Vglašujem v „Glasbeni Matici“, „Mladiki“ in drugim slovenskim zavodom. — Svarim pred samouki in neizkazanimi baje-strokovnjaki, kateri inštrumente samo pokvarijo. Edini samostojni strokovnjak za vglašenje ter popravila vseh glasbenih instrumentov je na Kranjskem **koncesionirana tvrdka G. F. Jurásek.**

„SALVATOR“

gumijevi podpetniki

Nedosežni po elasticiteti lahkosti trpežnosti

Glavna zaloga: A. KRISPER, Ljubljana.

Restavracija

v zdravilišču „Kamnik“

Izborna dunajska kuhinja
Izvrstna naravna vina — Vedno sveže pivo — Cene zmerne — Priporoča se
Viktor Zeilner, restavrater
1818

Za trgovino z mešanim blagom **se išče**

trgovski potrudnik

prve vrste. Prednost imajo tudi lesne trgovine zmožni. Naslov pove upravništvo „Slovenca“ pod št. 2168.

Varstvene zavarovane!
Par 8 K.
10.000 parov
primernih tudi za naitel...

KLAVIR

dobro ohranjen se radi selitve ceno **proda v Sp. Šiški, Celovška cesta 68.** 2165

Sedem velikih sodov

dobro ohranjenih, skoraj novih, okusnih po 38—63 hl držečih, se zavoljo opustitve trgovine takoj po ceni proda. Kje izve se v trgovini **F. M. Regorschek-a** v Ljubljani, Stritarjeva ulica 3. 2147

Motorji na surovo olje in petrolin

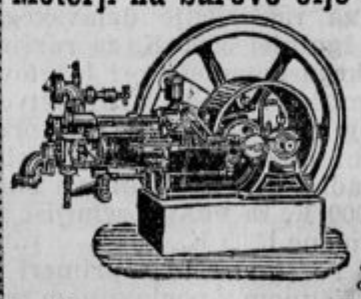

ležeči in stoječi od 1—100 HP., kakor tudi lokomobile od 3—20 HP. Na tisoče motorjev v obratu. — Nikake posebne kontrolne. Prvovrstne reference. Cen. nabav. stroški. Ugodni plačilni pogoji. — Obsežna garancija.

I. Warchalowski, Dunaj III. Paulusgasse 3.
Ceniki in ogled inženirja zastonj. 1490

Anton Presker

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.

se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen poset zlasti pa preč. duhovščini v izdelovanju vsakovrstne **duhovniške obleke** (talarjev itd.), iz trpežnega in solidnega blaga, po nizkih cenah. 811 52